

P. JERONYM M. JURÁK O. P.

ŘÁD
BRATŘÍ KAZATELŮ
ČILI
DOMINIKÁNŮ

V OLOMOUCI L. P. 1932

ŘÁD BRATŘÍ KAZATELŮ

P. JERONYM M. JURÁK O. P.

ŘÁD
BRATŘÍ KAZATELŮ
ČILI
DOMINIKÁNŮ

*„Jděte do celého světa, kaďte
Evangelium všemu stvoření!“
Ježíš.*

1932

V OLOMOUCI

Veledůstojnému Pánu
P. VÁCLAVU M. BUBENÍKOVÍ O. P.,
prvnímu provinciálu
obnovené dominikánské provincie
české,
v synovské lásce
a upřímné oddanosti věnuje
A U T O R

NIHIL OBSTAT

P. Em. Soukup O. P.,

censor ex officio.

Olomucii, die 21. Maii 1930

IMPRIMATUR

P. Venceslaus M. Bubeník O. P.,

Prior Provincialis.

Reg. fol. 171.

Pragae, die 26. Maii 1930.

Nrus 9766.

Ex Consistorio Apostolici Administratoris
dioecesis Brunensis die 19. Novembris 1931.

NIHIL OBSTAT

Dr. Methodius Marvan,

censor ex officio.

IMPRIMATUR

✠ Josephus,

Eppus, Adm. Apostolicus.

ÚVOD

„Jsou rozličné dary, ale tentýž Duch ; a jsou rozličné služby, ale tentýž Pán — a jsou rozličné působnosti, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému však se dává zjevení Ducha k obecnému prospěchu“ (Kor. 1. 12, 4—7.). — Tato úchvatná slova sv. Pavla ospravedlňují velkou rozmanitost duchovních řádů v katolické církvi. V řeholních řádech se spojují duše pro hlubokou příbuznost, která je navzájem váže a která též charakterisuje řeholní rodinu v jejím uspořádání a duchu. Ideál Kristova života jest nevyčerpatelný a proto nesčíslnými způsoby napodobitelný: řeholní řády vespolek jsou jeho obrazem.

Tato různost řádů v církvi je dobrá. Ona široce otvírá přístup k obecné církvi — společnosti všeobecné v čase i prostoru — lidem nejrozličnějších povah, talentů a sklonů i lidem různě vyspělým v milosti. — Řády jsou údy mystického těla Kristova. „Jako totiž tělo jest jedno a přece mnoho údů má — tak i Kristus.“ (1 Kor. 12, 12.) Nejsou tedy různé řehole nebezpečím církevní jednoty, nýbrž naopak — v nich se jeví neobyčejná asimilační schopnost církve, její neobyčejná rozmanitost a bohatství jejího vnitřního všeobecného života zároveň s nerozlučitelnou jednotou.

Řád bratří Kazatelů čili dominikánů se svým vlastním a původním charakterem není odchylkou od ideálu jedi-

né a všeobecné církve. Smělá originalita řádu dominikánského je odleskem života Kristova. Řád dominikánský je údem mystického těla Kristova a jeho úkolem je sloužiti prospěchu celku.

Věnuji české veřejnosti a hlavně studentstvu tuto knížku o řádě bratří Kazatelů. Jejím úkolem je poodhaliti aspoň pohled do mystické zahrady katolické církve a přispěti k poznání jejího vnitřního života, který se právě tají v řeholích. — Proto se nebudu příliš zabývati vypisováním dějepisu, o tom jsou knihy jiné, a statistik o činnosti dominikánů za sedm století jejich trvání, nýbrž pokusím se podati ideové složení řádu a jeho specifický úkol v církvi Kristově. Ačkoli neuvádím kritických poznámek, přece podávám vše podle výsledků dějepisné vědy.

Musím zde zdůrazniti, že při vydávání této knížky krásné pochopení projevili členové Třetího řádu sv. Dominika v Kroměříži; byly to hlavně sestry paní Timonková a sl. A. Dřímlová, které značnými dary umožnily její vydání, aby se mohla zadarmo dáti českému studentstvu, na němž též jaksi závisí velikost působnosti dominikánů v naší vlasti v budoucnu. — Pán Bůh a svatý Dominik necht' odplatí štědře štědrým dárcům!

V Brně, listopad 1931.

P. JERONYM M. JURÁK,
dominikán.

I. VELKÁ IDEA

1. ZALOŽENÍ ŘÁDU

Zakladatelem řádu bratří Kazatelů jest svatý Dominik Guzman. Byl synem vážených a svatých rodičů v Caleruega ve Španělsku. Narodil se roku 1170. Od svého dětství vynikal velkou láskou k Bohu a k bližnímu. Z doby jeho studií je známo, že prodal své knihy, aby pomohl hladovějícím chudákům v Palencii. Svým přátelům,

kteří, znajíce jeho nesmírnou lásku ke studiu a vědě, žasli nad jeho počínáním, pravil: „Studovati v mrtvých knihách, zatím co živí lidé umírají hladem, toť nemožno!“

Brzy po vysvěcení na kněze se stal kanovníkem v Osmě. Jeho největším ideálem bylo pracovati o spáse duší. Tato jeho touha došla ukojení, když roku 1203 a 1205 přišel do jižní Francie, kde zle řádily herese albských a valdských. Tito bludaři žili na venek přísně a chudě a sváděli a klamali lid poukazující na bohatství papežských legátů, kteří byli vysláni na misie proti nim. Sv. Dominik a jeho biskup Diego z Osmy rozhodli se vyrážeti klín klínem: zřekli se všeho a v dokonalé chudobě a svatosti kázali proti kacířům. Biskup Diego zemřel r. 1207 a vedení misie proti heretikům zůstalo samotnému Dominikovi. Dominik ve své veliké lásce k duším nešetřil námahy: ve dne kázal, v noci se modlil a konal skutky přísné

kajícnosti. Procházel jižní Francii a vůdce bludařů potíral veřejně v disputacích. Známa jsou jeho velká vítězství v městech: Bériers, Carcassone, Montréal a jiných. Bludaři mu mnohokrát ukládali o život.

Sv. Dominik viděl, že sám nestačí na tak velkou práci. Proto shromáždil kolem sebe družinu stejně smýšlejících kněží, kteří by po jeho vzoru zasvětili svůj život *apoštolské činnosti*, která by byla takřka výronem jejich hlubokého a přísného života vnitřního. Myšlenka sv. Dominika byla v církvi zcela nová. Až do sv. Dominika byla kazatelská činnost výhradním právem biskupů, kteří ji svěřovali jen několika kněžím při určitých kostelích v diecési. Členové družiny sv. Dominika neměli býti vázáni jedním místem, neměli patřiti určitému biskupovi nebo opatovi — nýbrž byli podřízeni přímo papeži, jenž by je posílal všude tam, kde by bylo potřeba hájit nebo šířit víru Kristovu. — Základním pravidlem života této družiny kazatelů byla *řehole sv. Augustina*, velikého kazatele a učitele církevního. K ní byly připojeny ještě některé přísnější předpisy o jídle, postu a vlněném oděvu. Takto utvořený řád potvrdil papež Honorius III. dvěma bulami z 22. prosince 1216. V jedné z nich píše Dominikovi: „Jsouce přesvědčeni, že bratří tvého řádu budou bojovníky za víru a pravými světly světa, potvrzujeme tvůj řád a přijímáme pod své vedení a ochranu...“ Tomuto řádu sám papež dal jméno „bratří Kazatelé“ v listě z 21. ledna 1217. Odtud oficielní název *Ordo Fratrum Praedicatorum*, zkratka: O. P.

Tímto papežským potvrzením začal definitivně existovati řád sv. Dominika, jehož touha *neustále pracovati o spáse duší* byla v něm uskutečněna a zabezpečena na věky. — Sv. Dominik — apoštola zároveň veliký mystik — zemřel v Bologni 6. srpna 1221. Až do posledního okamžiku pracoval o spáse duší. Jak žil, tak umřel — jako bratr Kazatel. Když ho papež Řehoř IX.

prohlásil r. 1234 za svatého, řekl: „Nepochybuji o jeho svatosti, jako nepochybuji o svatosti apoštolů Petra a Pavla.“

2. CÍL ŘÁDU

Zásady, které dal sv. Dominik svému řádu, zůstaly nezměněny až do naší doby. *Cílem* řádu je *pracovati o spáse duší*; úkolem bratří Kazatelů v mystickém těle Kristově jest: kázati, učiti a hájiti pravdy svaté víry slovem i písmem. Avšak toto rozdávání pravdy duším nedá se v dominikánském řádě chápati jinak než *jako výsledek* a jako přebytek života rozjímavého, z kontemplace Boha.

Řád bratří Kazatelů jest určen k vyučování a kázání pravdy. „*Veritas*“ (pravda) jest jeho heslem – a zároveň je též ustanoven k životu rozjímavému, ne však obyčejnému, nýbrž hluboce rozjímavému – ke kontemplaci. Řád dominikánský není ani řádem čistě *činným* ani řádem pouze *rozjímavým* – jest řádem *smíšeným*, kde činnost a rozjímání jsou harmonicky spojeny v jeden celek.

Dominikánský život je ve svém základu vyjádřen dvěma zásadami: první jest z řehole sv. Augustina: „*Především milujte Boha a pak bližního*“ a druhá jest odkazem sv. Dominika: „*Z ovoce svého duchovního života rozdávat*“ (contemplata aliis tradere). Obě tyto zásady možno říci takto: apoštolská činnost není nic jiného, než nová činnost lásky k Bohu a jest též nej-dokonalejší láskou k bližnímu, protože se vztahuje přímo na jeho duši. Dominikán musí pěstovati hluboký duchovní život a lásku božskou přivádět v sobě k rozkvětu proto, že se věnuje povolání apoštolskému. Život činný musí vycházeti z rozjímavého, aby činnost byla svatě plodná.

Rozjímavý život musí býti duší apoštolátu bratří Kazatelů, neboť bez života rozjímavého je vše posti-

ženo neplodností: studium ztrácí svůj nejvyšší smysl, práce je bez ducha sv. lásky, neboť rozjímání není jen bohatým zdrojem lásky, nýbrž také vědomostí. To vyznal sv. Dominik, když se ho kdosi tázal: „Otče, jakých knih užíváš, že tvá kázání jsou plna pochopení Písma?“ Dominik odpověděl: „*Synů, studoval jsem v knize lásky k Bohu a bližnímu, a to více než v kterékoliv jiné. To je kniha, která nás může všemu naučiti.*“ Vzájemná spojitost života rozjímavého a činného v řádě dominikánském jasněji vysvitne z následujícího.

Dominikánský život je velmi těžký, neboť není nic těžšího, než zachovati úměrnost mezi pouhou kontemplací a neúnavnou činností, aby neutrpělo to neb ono. Tato forma řeholního života, již po dominikánech převzaly ještě jiné řády, jest však nejdokonalější, protože jest obrazem života Kristova, který ve dne kázal a učil a uzdravoval, v noci pak dlel s Otcem na modlitbách.

Cílem řádu bratří Kazatelů, jak jsme již řekli, je – *spása duší*. K dosažení tohoto nejvznešenějšího cíle zvolil sv. Dominik vedle tří obvyklých řeholních slibů ještě tyto prostředky: *Řeholní život po mnišském způsobu, slavnostní společnou modlitbu bohoslužebnou a ustavičné studium svatých pravd*. O každé této složce dominikánského života by bylo možno psáti knihy, ale pokusím se vysvětliti je co nejstručněji.

3. ŘEHOLNÍ SLIBY A CÍL ŘÁDU

Dokonalé zachovávání tří slibů: chudoby, čistoty a poslušnosti tvořilo od prvních dob křesťanských podstatu řeholního života. Sv. Dominik musil je též učiniti základem svého řádu, ale jeho *apoštolská* myšlenka vtiskla i těmto třem slibům zvláštní charakter.

Svatý Dominik byl pravým milovníkem *chudoby*: cestoval jako apoštolé, pěšky od vesnice k vesnici, od

města k městu. Kázal slovem i příkladem. Řád Kazatelů měl býti chudý. Všichni bratři měli žíti z almužen. Dominik učinil chudobu prostředkem posvěcení bratří a prostředkem apoštolátu. Bratr Kazatel se zřekl pozemských věcí. Ty, kterých užívá, nemá jako vlastnictví, nýbrž jako vypůjčené na pomoc k vyplnění svého povolání. Až do r. 1425 neměly dominikánské kláštery vůbec majetku. V té době však papež Martin V. dovolil konventům míti majetek, aby se bratři mohli svobodněji a nerušeněji věnovati studiu a kázání. Nebyla to nevěrnost k myšlence sv. Dominika, neboť on neučinil chudobu *cílem* svého řádu jako sv. František, nýbrž *prostředkem* apoštolátu. Když se zmenšila víra i velkomyslnost věřících, tu se žebrota stala překážkou apoštolátu, místo aby jej podporovala. Bratři marným běháním po žebrotě ztráceli čas nutný ke studiu a kázání atd. Při tom zůstává každý člen řádu dokonale chudým. Nemůže, nesmí, ba je po slavných slibech neschopen míti majetek a konventy se nestaly opatstvími, nýbrž zůstaly kláštery žebravého řádu.

Slibem *čistoty* se řeholník zříká radostí manželských vrodině. Všichni praví křesťané ctí ctnost čistoty, avšak svatý Dominik ve svém řádě dal čistotě zcela zvláštní poslání: bratr Kazatel musí býti „*andělem pravdy*“. Řád pravdy musí býti řádem čistoty. Nic neodpovídá dokonaleji pravdě než čistota. Duše, která nikdy neposlouchala rozkoší tělesných, již tím samým má čistší poznání pravdy a je více nadšena pro věci vyšší. Proto právem znak řádu symbolisuje ideál dominikánský zářící hvězdou, která praví bratru Kazateli, že se musí vzdalovat těla a světa, chce-li rozdílet nezkalený jas pravdy. Nic tak neuchvacuje duše jako čistota, proto bratr Kazatel miluje čistotu, neboť ona získává lidské duše Kristu. To je čistota apoštolská.

Slibem *poslušnosti* se odevzdává bratr Kazatel svému představenému — nebo lépe — Bohu samému pro urči-

té dílo: spásu duší. Aby lépe zajistil toto dílo, obětuje úplně svou vůli: slibuje čas, síly, stálou ochotu vystaviti se všem obtížím a útrapám, slibuje obětovati třeba i život, jestliže by toho láska k Bohu nebo spása duší vyžadovala. Dominikánská poslušnost je *rodinná*. Představený je otcem všech. Má plnou autoritu, ale takovou, jež se snaží „býti spíše milována než obávána“. Dominikánská poslušnost je *radostná, svobodná, synovská*, v níž není ani nejmenšího stínu pocitu nějakého otroctví. Bratr Kazatel poslouchá ne jako sluha, jenž se bojí trestu, ne jako mrtvůla, kterou možno mechanicky pohybovat — nýbrž jako milující syn, jenž přizpůsobuje svou vůli vůli otcově. Dominikánská poslušnost je *upřímná*. Povinností každého člena řádu je sděliti svému představenému jako otci všechny své nesnáze a slabosti, aby se nikomu nestal a křivda, nýbrž každý jako svobodné dítko Boží mohl podle svých schopností pracovati v poslušnosti o spásu duší. Dominikánská poslušnost je zcela vznešená — královská, jako celá řádová řehole je štědrá, radostná a příjemná i ve svých největších přísnostech.

Dokonalost dominikánské poslušnosti jeví se v tom, že řád přes všechny rozdíly časů, zemí atd. zachoval si svoji krásnou jednotu ve správě a v ideji, i když nepřátelé se snažili rozbít řád Kazatelů. Poslušnost nedopustila ani, aby se řád rozbil na několik větví. Byl a je a bude jen jeden. — Tak vedou sliby v řádě bratří Kazatelů k dokonalému spojení s Bohem a při tom účinně slouží cíli řádu: spásu duší.

4. HLAVNÍ PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ CÍLE ŘÁDU

Pravili jsme, že sv. Dominik k dosažení vznešeného cíle svého řádu určil ještě tři jiné prostředky. Tyto ve své podstatě patří ke kontemplativní složce řádu.

Na prvním místě je *řeholní život po mnišském způsobu* (*vita regularis cum observantiis monasticis*). Dominikánský řeholní život jest život v klášterní rodině bratří Kazatelů podle řehole sv. Augustina a vlastních pravidel. Žítí v rodině znamená snášeti slasti a strasti každodenního života pod vedením představeného — otce, jenž vládne vůlí každého. Jest nutno, aby v rodině vládla láska. Láska je pojítkem mezi všemi bratry. Ona činí v klášteře snadným a samozřejmým to, co je ve světě tak obtížné a nechápané — možnost „s každým se snášeti“ a obcovati bez výběru osob. Ovšem bez obětí to též není. Řádový konvent, rodinný dům, je pro bratra Kazatele zahradou osvěžení. Do něho se vrací vyčerpán apoštolskou prací, aby osvěžen klidem a znova naplněn rozjímáním se mohl bez nebezpečí vydat do boje o duše.

K tomuto osvěžení přispívá hlavně „mnišský způsob života“, jehož prvním požadavkem jest *mlčení*. Mlčení je opravdu dominikánský předpis, podstatně přispívající k uskutečnění cíle řádu : spása duší. Mlčení jest *podmínkou* studia, rozjímání a kontemplace. Celý den, kromě chvíle po obědě, všichni členové kláštera zachovávají přísné mlčení. Velmi výstižně řekl sv. Antonín Flor. O. P. : „Mlčení je otcem kazatelů.“ Duše zakotvená v mlčení je nepřemožitelná, nevyčerpatelná ve své tvořivé síle. K mnišskému způsobu života dominikánského patří posty. Masa bratří buď vůbec nepožívají nebo velmi málo. — Půst a jiné úkony kajícího jsou podřízeny hlavnímu cíli řádu — apoštolátu a představený má právo poskytovat v nich úlevy — *dispense* v té míře, v jaké by mu byly na závalu.

Druhá složka dominikánského života je „*slavnostní společná modlitba bohoslužebná*“ (*Divini officii sollemnis recitatio*), jež je nejkrásnějším květem klášterního života vůbec. Jest jeho dechem a tepnou. Bratr Ka-

zatel se musí vžít do chorové, liturgické modlitby a zapomenouti na sebe a takřka vdýchat ducha svatého Benedikta, jenž učinil *cílem* svého řádu slavnou bohoslužbu, a kterou od něho přijal sv. Dominik pro svůj řád jako *prostředek* k cíli. Přísné předpisy při bohoslužbě v kůru potírají nejdokonaleji vlastní sobeckou a přecitlivělou zbožnost. Když mladý řeholník pronikne církevní hodinky a může se ponořit do hloubky žalmů a hymnů, když společně s bratřími oěje „Podivuhodný je Bůh ve svých svatých“ — tu začíná tušit, co je Bůh sám! Pak se stává slavná liturgie zotavením a posílením duchovního života, nevyčerpatelným pramenem nejsvětější kontemplace a nejvznešenějším prostředkem apoštolátu.

I když celý svět spí, zasluhuje dominikán názvu „kazatel“, když se za temné noci v kůru modlí. Ví, že i v tuto hodinu rozděljuje duším pravdu, že jeho modlitby se jako tajemné vlny rozlévají světem, aby šířily život a křísily mrtvé. Život v liturgii, v životě církve, v životě Kristově a svatých je nejúrodnější půdou apoštolské působnosti. Vždy nové myšlenky a ideální vzpruhy, vždy krásnější obrazy táhnou srdce vzhůru k jasnějšímu vidění Nejvyššího. Dominikán noří se do posvátných obřadů, v duši mu roste nový život. Liturgická modlitba dává jeho rozumu stravu hojnou a vybranou.

Tento život v Kristu musí Kazatel přinést na kazatelnu a otvírati věřícím smysl pro tyto nadpřirozené krásy. Čím hlouběji jest jimi dominikán proniknut, tím působivější jsou jeho slova a dokonalejší výrazy, neboť může říci: „Nežiji již já, nýbrž Kristus žije ve mně!“ Jak by nemohla tato slova rozpalovati a hřátí, když tento svatý oheň plá a nikdy nehasne? Můžeme říci, že právě tato složka získala dominikánskému řádu název „*řád mystiků*“.

Třetí hlavní podmínkou dominikánského života

je „*ustavičné studium svatých pravd*“ (Studium sacrae veritatis assiduum) — veliká a významná to slova, jimiž sv. Dominik způsobil reformu řeholního života. Až do založení řádu dominikánského nebyl mnišský a kanovnícký život *nutně* spojen se studiem. Sv. Benedikt pravil: „Pravý mnich se živí prací svých rukou.“ A i když se v benediktinských klášterích pěstovala věda, nebylo to vlastním programem řádu. Sv. František z Assisi, přítel Dominikův, nevěřil studiu a pokládal je pro svůj řád za nebezpečné a svým synům je zakazoval. Sv. Dominik naproti tomu vyškrtl ze svého „programu“ ruční práci, zbavil své syny všech hmotných starostí, aby se výhradně oddali studiu, jež se od té doby stalo jejich základní řeholní povinností a trvalým zaměstnáním. Cíl řádový udává směr dominikánskému studiu: vše pro duše.

Dominikán nesmí pěstovati *vědu pro vědu*, nýbrž *pro duše*, které má pravdou osvítiti a přivést k Pravdě — k Bohu. Sv. Dominik učinil studium zdrojem kontemplace a podmínkou kázání. Nejmenší míra studia bratří Kazatelů měla býti ta, již musili míti kazatelé při biskupských kostelích. Ba ještě více! Kázání se stalo povoláním řádu dominikánského — proto musilo býti studium zdokonaleno. Vzdělávacím ústavem jeho bratří byla nejdříve pařížská universita. Již v prvních začátcích řádu vodil Dominik své spolupracovníky v již. Francii do přednášek slavného mistra v Toulouse Alexandra Stavensby. A Dominik sám stále studoval. Nikdy neodkládal ani na cestách z rukou evangelium sv. Matouše a listy sv. Pavla.

Prostředí, z něhož Dominik své bratry volil, jest pro jeho řád charakteristické. Nejde k plotům, na křižovatky cest, na tržiště a nevolá k sobě všechny, kteří jsou nevzdělaní a prostincí. Nespoléhá na muže duchovně nečinné — obrací se nejprve k universitám. Mezi studenty a profesory hledá své spolupracovníky

a na nich buduje svůj řád. Střediska věd stala se středisky řádu dominikánského.

Předmětem dominikánského studia jest na prvním místě theologie a filosofie; jiné vědy jsou pěstovány v té míře, jak toho vyžadují potřeby apoštolské. Častý návrat do kůru (5krát za den) k slavnostní modlitbě zabraňuje, aby studium nebylo pouze vědeckou prací, suchým a chladným hloubáním. Kůr udržuje bratry v neustálém styku s Bohem a v kontemplaci. V liturgii si duše osvojuje plody práce. Při společné modlitbě v kůru pravda přechází z rozumu do srdce; — tam zvroucní a vzplane touhou rozežhřáti jiné. — Zavedení studia do řeholního života sv. Dominikem získalo řádu titul — „řád Kazatelů, řád doktorů“.

5. CHARAKTER DOMINIKÁNSKÉHO APOŠTOLÁTU

Těmito několika řádky jsem naznačil konstrukci velkolepé budovy řádu bratří Kazatelů. Přátelé řádu z řad lidí ve světě velebí prostotu — jednoduchost dominikánského života, jak se jim ukazuje. Ale hned, jakmile trochu blíže poznají řád, tu s úžasem vyznávají, že život dominikánský znamená něco velmi složitého. Život dominikánský je složitý i prostý ve své *jednotě* a harmonii. Ve své složitosti není rozdrobený a malicherný a ve své prostotě není jednotvárný a ubohý. Je podoben ideálu křesťanského života — životu Kristovu. Dominikán je *mnichem*, ba poustevníkem, zároveň však též *učitelem* a *apoštolem*. I dnes, kdy úřad kazatelský není vyhrazen jen biskupům, má nesmírný význam idea sv. Dominika o kazatelství *všeobecném*, to jest všude působícím, neznajícím hranic území ani stavů. „Jsou rozličné dary, ale tentýž Duch.“ Řád má svým duchem proniknuté misionáře, kazatele, theology, duchovní vůdce, spisovatele, profesory atd.

Myslím, že o významu takového organisovaného apoštolátu, vycházejícího z hlubin kontemplanace, nebude nikdo pochybovat. Toto kazatelství všeobecné má dva zdroje, jež umožňují jeho uskutečnění: zdravá výchova, která má zřetel na osobní povahu a schopnosti každého člena řádu — a zásada, že rozum osvěcený věrou je vůdcem člověka. Bratr Kazatel rozsévá pravdu a působí světlo. Dřív než lidi rozohní, osvětlí je. Opíraje se o rozum Boha, jenž křtem zaručil duši křesťana světlo víry, nebojí se ani zástupům vykládati vhodným způsobem nejtěžší pravdy, jež vábí duše na vrcholy dokonalosti.

Má-li Kazatel povinnost uschopniti se k hlubokým výkladům theologie učeným posluchačům, má právě takovou povinnost snížit se k chápání duší prostých, aby je vyučil pravé zbožnosti. Dnes připomíná hříšníkům veliké křesťanské pravdy, zítra odhalí horlivým duším božská tajemství mystických cest. Sv. Dominik kázal na papežském dvoře, prelátům a velikým tohoto světa, kázal řeholníkům a universitním profesorům, kázal lidu, dětem a žebrákům, kázal bludařům a chtěl jíti kázat pohanům. A právě tak všeobecný je rozsah apoštolské činnosti řádu dominikánského nyní.

Apoštolát určuje prostou jednoduchost i velkou složitost života dominikánského řádu.

6. ORGANISACE A ŽIVOT V ŘÁDĚ

O uskutečnění velké ideje sv. Dominika spolupracují v řádě bratří Kazatelů *kněží* i *laici*. Cílem řádu jest práce, která náleží speciálně kněžskému stavu, proto řád bratří Kazatelů jest ve své podstatě řádem kněžským (*religio clericalis*); kněží tvoří jádro řádu, kněží řád řídí, spravují a reprezentují.

Aby se někdo mohl stát knězem v řádě domini-

kánském, musí míti předběžné (gymnasiální) vzdělání takové, jaké se vyžaduje pro přijetí do biskupských seminářů v té neb oné zemi. Za zvláštních okolností může býti učiněna výjimka. — Při vstupu do řádu musí každý podstoupiti rok na zkoušku t. zv. *noviciát* (*novitiatus simplex*). V té době je zasvěcován do ducha a zvyků řádu a liturgie. Nosí řeholní roucho. Po zkušebním roce skládá profes (sliby) na tři léta (*professio simplex*) a zavazuje se zachovávat chudobu, čistotu, poslušnost, řádové předpisy a řeholi. Má-li pevnou vůli sloužiti Bohu a duším v řádě dále, po uplynutí těchto tří let skládá *slavnou profes* (*professio solemnis*), již se zavazuje zachovávat tři sliby, řeholi a řádová pravidla *až do smrti*. Po této profesi nemůže z řádu vystoupiti bez zvláštního dovolení papežského. Před ní musí se zříci veškerého majetku (odkázati jej může, komu chce) a po ní ztrácí právo majetek nabývat jako své vlastnictví. Vše, co získá prací nebo dostane, patří společnosti — řádu.

Studium trvá v dominikánském řádě sedm let : tři leta studium filosofie, čtyři leta studium theologie. Po skončených studiích jest vysvěcen na kněze ; výjimečně dříve.

Všichni představení se v řádě volí tajným hlasováním. V čele kláštera jest *převor* (prior) volený od členů kláštera na 3 leta ; kláštery jistého území nebo státu (provincie) jsou podřízeny *provinciálovi* (prior provincialis), který jest volen od delegátů jednotlivých klášterů na 4 leta ; celý řád na celém světě řídí *velmistr* (magister generalis), který jest volen od delegátů jednotlivých provincií na 12 let, a generální kapitula, t. j. všeobecný řádový sněm. Hlasovací právo a moc jest řádovými předpisy moudře rozdělena. Celé řízení řádu jest líbezným spojením strohé autokracie s myšlenkou demokratickou a jest původní myšlenkou sv. Dominika. Napoleon I. řekl o řeholi a pra-

vidlech dominikánského řádu, že jsou „skvostný vzor pro každé moderní zákonodárství“.

Postavení bratří *laiků* (*fratres conversi*) jest v dominikánském řádě velmi důstojné. Laici sice nemohou zastávati úřady představených atd., ale jsou úplně rovni kněžím. Jsou pravými řeholníky a jejich úkolem jest starati se o hmotné potřeby všech členů v klášteře. Bratr laik jest též pravým *apoštolem*, protože usnadňuje a podporuje apoštolskou činnost kněží tím, že pečuje o jejich hmotné záležitosti. Bratrem laikem se může stát každý svobodný mladík a muž, který by chtěl v práci a modlitbě sloužiti Bohu. Doporučuje se, aby znal nějaké řemeslo, které by mohl i v klášteře zastávati: krejčí, obuvník, zahradník, kuchař, stolař, malíř atd. Avšak není to nutnou podmínkou. O duchovní život bratří laiků pečuje určitý kněz. Dává jim vhodné knihy, koná jim přednášky atd., takže všichni mají možnost dosíci vrcholků duchovního a mystického života. Mnoho bratří laiků z dominikánského řádu bylo prohlášeno za blahoslavené. Přímo mohou býti účastni apoštolátu v misiích, kde zastávají často úřad katechistů, ošetřovatelů atd.

Oděv bratří laiků co do jakosti a tvaru je stejný jako oděv kněží; liší se jen barvou některých částí. Dominikánské roucho se skládá z těchto částí: bílá říza čili tunika sahající od krku až po kotníky; na ni se obléká škapulíř (kněží bílý, laici černý), t. j. pruh látky asi 40 cm široký splývající vpředu i vzadu až pod kolena; pak kapuce (u kněží bílá, u laiků černá), která se v klášteře nosí na hlavě; všichni nosí dlouhý černý plášť.

Dominikánský klášter je obyčejně stavěn do čtverce, k jehož jedné straně přiléhá kostel. Přízemní chodba se nazývá „křížovou“, protože jest její hlavní ozdobou kříž. Na této chodbě bývaly až do 17. století hroby řádových členů a dobrodinců kláštera, proto se

též nazývá „klášteřem mrtvých“ a zachovává se na ní věčné mlčení. Z této chodby se vchází do společné jídelny, v níž je též věčné mlčení, a do dílen. V horní části kláštera jsou světničky bratří. Každý člen má svou vlastní světničku, aby se nerušeně mohl věnovati modlitbě a studiu. Chodby v horní části kláštera jsou ozdobeny oltářem Bohorodičky. Na stěnách jsou obrazy. Zařízení cel jest velmi jednoduché: stůl, stojan pro knihy, klekátko, dřevěná postel (peřiny nejsou dovoleny), umývadlo; na stěně jest kříž, obraz Bohorodičky a sv. Dominika.

Posvátný duch samoty a ticha vane celým dominikánským klášteřem. Je to místo radosti z pokoje, milosti a blaženosti, jakých svět dáti nemůže. V práci a modlitbě ubíhá den za dnem, rok za rokem . . . Necítíme nudy, neznáme jednotvářnosti. Každý den přináší nové poznatky, nové radosti ve sboru bratří a v liturgické modlitbě. I utrpení, které nezbytně přináší lidský život, přestává býti utrpením, když je přijímáno s láskou. Velká idea řeholního života, jak ji pochopil a realizoval sv. Dominik, jest ztělesněním radostného: „*Sursum corda*“ — vzhůru srdce! A život bratra Kazatele jest jednou modlitbou; „*Můj Bože, rozšiř mi duši a dej mi duše, abych je přivedl k Tobě!*“ Dominikán se modlí o rozpětí života: v hlavě má mocnou vědu, v srdci planoucí, hlubokou lásku, která se navenek jeví činy bujarými, přímými a smělými.

Řád dominikánský žárlivě střeží zachovávání přísných zvyků, které byly vlastními starým mnichům a poustevníkům. Nevidí v nich překážku apoštolátu, nýbrž podporu apoštolátu. Jakmile se objeví bratr Kazatel na ulici, káže svým zjevem, pouhým svým šatem — odznakem to svého života oddaného Bohu, vystupuje všude jako živý protest proti bezbožnosti, jako svědek vytrvalé lásky k Tomu, jenž zemřel na kříži. — Duše, která se vznáší, pozvedá svět. Asketismus

je pro všechna století. Jsme-li přesvědčeni, že řád sv. Dominika odpovídá potřebám moderní společnosti, není to pro jeho vždy časový program, nýbrž proto, že jest přísný, že se opírá o veliké prostředky nadpřirozené a snaží se jimi obnoviti svět, který příliš zapomněl na obraz starých ctností křesťanských.

II. OZVĚNA DĚJIN

1. VŠEOBECNÉ DĚJINY ŘÁDU

V poválečné době se jeví řád bratří Kazatelů jako jedna z největších sil ve službách katolické církve a civilisace. Všechny země, ve kterých vzkvétá tento řád, jsou hojně odměněny podstatným vzrůstem života mravního, rozumného, a především nadpřirozeného.

Dřív než se podíváme — aspoň jako z ptačí perspektivy — na 7 století dominikánských dějin, řekněme si jejich základní, charakteristickou vlastnost: když vzkvétal intelektuální život ve světě, a když křesťanstvo žilo hlubokým životem duchovním a nadpřirozeným — tehdy vzkvétal na celém světě řád Kazatelů; když však upadal intelektuální život ve světě, a když klesala úroveň nadpřirozeného života v křesťanstvu — tehdy upadal řád dominikánský, neboť bylo málo lidí, kteří by byli schopni žít a pracovat podle velké ideje sv. Dominika v celém jejím rozsahu. Když se ve světě ozvaly hlasy o prohloubení života rozumného a duchovního, vyšly obyčejně z klášterů dominikánských a dominikáni byli vždy vůdci těchto snah.

Po potvrzení řádu papežem Honoriem III. r. 1216 největší událostí v řádových dějinách jest rozeslání bratří do širého světa 15. srpna 1217. Tehdy měl sv. Dominik kolem sebe v Prouille 16 bratří. S tímto

hloučkem chtěl dobýti světa: 6 z nich poslal do Paříže, aby tam studovali, kázali a založili klášter. 4 poslal do Španělska, 4 nechal v jižní Francii a sv. Dominik šel s jedním bratrem do Říma, kde též založil klášter. Tak byla uskutečněna zásada Dominikova: „*Zrní se nemá jen hromaditi, nýbrž nutno je rozsíti, aby přineslo užitek.*“ Řekl bratřím: „Jděte a kažte evangelium všemu stvoření, neboť k tomu vás Bůh vyvolil!“ — Tímto činem dal sv. Dominik svému řádu charakter mezinárodní a zajistil mu světový význam. A plody to dokázaly. R. 1218 přijal Dominik do řádu též první Slované: sv. Hyacinta, bl. Česlava, oba rodem ze Slezska, a Jindřicha Moravana. Tito rozšířili řád dominikánský v Čechách, na Moravě, v Polsku; první dominikánský klášter v Rusku byl založen v Kyjevě před rokem 1230.

Když sv. Dominik roku 1221 umíral, měl jeho řád přes 60 klášterů po celé Evropě. Za 100 let po svém založení měl řád již 590 klášterů a přes 12.000 členů. To bylo radostné mládí řádu. Ani ztráty, jež řád utrpěl v bouřích, jež zmítaly Evropou, na př. vpádem Tatarů v Polsku, Uhrách a j., nedovedly zarazit rozvoj řádu. Dominikáni hlásali Krista celému tehdy známému světu, neznali bázně před smrtí, když bylo třeba obětovati život pro Krista. Množství mučedníků od prvních okamžiků řádu jest toho důkazem. Papežové a králové svěřovali dominikánům nejdůležitější poslání. Dominikáni vyučovali na všech tehdejších universitách. Největší cti se dostalo řádu, když jeho člen Petr Taranteský stal se r. 1275 nástupcem sv. Petra Apoštola jako Inocenc V. — Úžasná jest hloubka mystického života v dominikánských klášterích té doby. Velký věnec světců kolem sv. Dominika jest toho důkazem, na př. sv. Petr, mučedník, sv. Tomáš Akv., sv. Raymund Peňafort, sv. Hyacint a jiných 50. Skvělý to věnec na čele rodícího se řádu,

jenž byl v dalších stoletích rozšířen o jiné květy! — Na začátku 14. století r. 1303 dal řád církvi druhého papeže Mikuláše Boccasini jako Benedikta XI.

V polovici 14. století se lesk dominikánského řádu zastírá. Politické i náboženské poměry byly v Evropě rozhárané. Nastal úpadek v celém křesťanstvu, který byl dovršen r. 1348, kdy řádil „černý mor“, jenž vyliidnil města i kláštery. Mnohé dominikánské kláštery byly po moru úplně prázdné. Jestliže se měly aspoň částečně zalidnit, nebylo možno činiti velký výběr, a tak se dostali do řádu lidé, kteří nesnesli původní přísnosti. Řeholní kázeň upadla. Avšak i z této doby jsou mnohé květy svatosti, jako bl. Jindřich Suso, bl. Markolín, Jan Tauler a jiní.

Nové období slávy řádu zahájila sv. Kateřina Sien-ská (1347-1380), která měla velký vliv na velmistra bl. Raymunda z Kapuy (zemřel 1399). Jeho působením byla v řádě obnovena původní přísná kázeň a tím též činnost apoštolská a vědecká. Tak byl řízením Pro-zřetelnosti Boží připraven řád pro ohromné boje, jež musil v následujících letech podstoupiti pro nedotknutelnost katolické myšlenky v Anglii, v Čechách atd. Jak důležitým a neohroženým činitelem v rukou církve byl řád dominikánů v první polovině 15. stol., to dokazuje fakt, že jen u nás za bouří husitských (1417-1439) přes 300 (tři sta) jeho členů zaplatilo smrtí svoji věrnost církvi a Kristu. — Těžce dolehl na křesťanstvo vpád Turků do východní a střední Evropy r. 1453. Humanismus též nevychoval duše schopné pro velkou ideu řádu Kazatelů, ale přece 15. století jest nesmírně bohaté na světce v řádě dominikánském, na př. sv. Vincenc Ferrerský, sv. Antonín Florentský a 28 jiných.

Na konci tohoto století rozšířil řád svoji činnost na Ameriku, kde jeho členové, pocházející všeobecně ze Španěl, byli statečnými ochránci domorodých Indiá-

nů proti jejich evropským utiskovatelům. Známí jsou z prvních dob objevené Ameriky zastánci práv lidských a božských sv. Ludvík Bertrand, Bartoloměj de las Casas a j. Řád byl opět pln svěží síly a života. – Čítal na začátku 16. stol. na 15.000 (patnáct tisíc) členů. V 16. století povstává protestantské hnutí v Německu, jež pod jinými jmény se rozšířilo po celé střední a severní Evropě a přivedlo do křesťanstva velké zmatky. Dějepisci vyznávají, že žádný jiný řád nedal církvi v těchto bojích tolik zdatných zastánců práv Božích, jako řád dominikánský. Známá jsou jména: Silvestr Prierias, Tetzels, Kajetan a j., kteří mají světový význam v boji proti protestantství. A rány, jež z těchto bojů odnesl, jsou úměrné službám, jež církvi prokázal: kláštery dominikánské v severní a západní Evropě byly úplně zničeny a ve střední Evropě byl řád velmi oslaben. Počet členů se o polovinu zmenšil.

Sněm tridentský (1545-1563) zahájil velkou obnovu katolicismu a našel v dominikánském řádě horlivého a věrného pomocníka. Řád nevynikal v té době ani tak počtem členů (r. 1573 čítal asi 8500 členů), ale spíše chutí k práci. Největší papež té doby sv. Pius V. (1565-1572) byl z řádu dominikánského a patří mezi největší papeže vůbec. Provedl všechny reformy, jež sněm nařídil. Vynikal velkou svatostí: dějepisci o něm poznamenávají, že stav se papežem nepřestal býti dominikánem. Tím jest dána též největší chvála řádu bratří Kazatelů té doby. Svoji vnitřní životnou sílu projevoval řád též tím, že se snažil – jak jen bylo možno – obnoviti v uplynulých bouřích zničené kláštery a všude upevniti řeholní kázeň.

Do této doby spadá zřízení samostatné *ruské* provincie. Roku 1595 byla polská provincie rozdělena a kláštery na ruské půdě dostaly vlastní samosprávu. Ruská provincie měla jméno „*provincie sv. Hyacinta na Rusi*“. Čítala 60 klášterů a asi 570 členů. Tato pro-

vincie utrpěla velké ztráty za bouří r. 1648-1672, kdy většina klášterů byla zničena a na 440 členů zabito. V 19. století zanikla ruská provincie úplně. Dominikáni byli v Rusku činní až do naší doby. Byli národnosti ruské, české, francouzské a j.

Do druhé poloviny 17. století spadá největší vzrůst řádu dominikánského co do *počtu*. V roce 1680 měl řád kolem 30.000 (třicet tisíc) členů. Větší polovina patřila provinciím americkým. Toto jest největší dějepisně zjiitelné číslo, jehož řád ve svých dějinách dosáhl. A neměl se z něho dlouho těšit.— Druhá polovina 17. století a celé 18. století byly velmi nepříznivé pro rozvoj řádu. Z náboženských poměrů velmi škodlivě zasahoval jansenismus, galikanismus, pronásledování katolíků v Irsku a v různých státech v Evropě i v Americe, rovněž filosofické směry 18. století, josefinismus ve střední Evropě, konečně francouzská revoluce a její následky ve světě. Na začátku 18. století zářil ještě řád dominikánský, když byl r. 1724 zvolen papežem jeho člen Augustin Pipia jako Benedikt XIII. (zemřel 1730). Tento papež má velké zásluhy o povznesení duchovního a vědeckého života, hlavně mezi kněžstvem. Dal velmi důležitá nařízení ohledně kanonisování světců. Pro jmenované příčiny ani on nedovedl zabrániti úpadku mezi křesťanstvem a též řád dominikánský nebyl tohoto osudu ušetřen.

Politické vlivy a vměšování se panovníků a jiných světských hodnostářů do správy řádů velmi oslabily řád dominikánský, jenž nikdy nestál o světskou přízeň a protekci. Začátek 19. století našel jen žalostné trosky z dříve tak slavného řádu. Světští panovníci zakázali řádu přijímati novice, omezili jeho apoštolskou a vědeckou činnost. Styky s hlavou řádu — velmistrem v Římě — byly též zakázány. Není divu, že za takových okolností též řeholní kázeň poklesla a řád ztratil na svém významu.

Od sněmu tridentského až do poloviny 19. století je řada dominikánských světců, na příklad sv. Jan, mučedník, sv. Růžena z Limy, první světice v Americe, atd., dohromady 80 v té době.

V polovině 19. století objevila se na obzoru dominikánských dějin osoba Jindřicha Dominika Lacordaire a Vincence Jandel-a. Tito dva Francouzové byli Bohem vyvoleni k tomu, aby přivedli řád k nové slávě. Nastává katolické obrození a dominikánům v něm nastal důležitý úkol. Bůh řád pozvedl na místo, jež mu od věků patřilo. K tomu se vrátíme v jiné části, v níž budeme mluvit o nynějším stavu řádu dominikánského.—Nyní se podívejme, jak se řád v 7 stoletích svých dějin uplatnil ve službách církve a civilisace, aspoň v některých oborech. Ukázati jeho činnost se všech stran – to není možno na několika stranách, když to, o čem se zmíníme, by zasluhovalo mnoho knih.

2. VĚDECKÝ APOŠTOLÁT A VÝZNAM TOMISMU

Cílem dominikánského řádu je apoštolská činnost – práce o spáse duší způsobem velmi vynikajícím. – V prvé řadě jest řád dominikánský od svého počátku apoštolsky činný *živým slovem*. Tato složka byla příčinou velké novosti a originality řádu v prvních dobách jeho existence a zároveň byla příčinou jeho velkého rozšíření. Úspěchy dominikánského živého slova byly nesmírné, ale nemožno zjistit, jaké bylo samo v sobě. Protože sv. Dominik nařídil svým duchovním synům „*kázat vědu*“ a bratři Kazatelé jsou podle slov papeže

Honorio III. „bojovníky víry a světly světa“, bylo nutno, aby jejich apoštolát se projevil perem. Toto *psané slovo* dominikánské můžeme kontrolovat, podívejme se proto, jak se jeví dominikánský apoštolát *ve vědě*. V první části této knížky jsme mluvili o studiu jako složce rozjímavého života v řádě dominikánském. Zde o něm mluvíme ve světle dějin.

Když na začátku 13. století vznikal řád sv. Dominika, prožívala křesťanská společnost hroznou vědeckou krizi. Biskupské a klášterní školy, jež až do té doby pečovaly o vědeckou výchovu duchovenstva, byly v úpadku nebo zanikly. Jen Paříž a Bologna si vyhradily vědecký život Evropy. Následkem toho byla velká nevědomost u kněžstva a velké nebezpečí pro pravověrnost, zvláště když nepřátelé katolictví začali šířit své bludy pod rouškou filosofie Aristotelovy vykládané Avicennou a Averroem. K tomu nepočítám, že Valdští, Albští a jiní bludaři sváděli lid skutečně do bludů, poněvadž nebylo schopných učitelů pravé nauky. Krátce: společnosti křesťanské chyběly školy a pevné, uspořádané vyučování. Papežové sice usilovali o zlepšení v tomto směru, ale celkem marně. Tak na př. sněmy lateránský III. (roku 1179) a lateránský IV. (r. 1215) vyhlásily dekrety o vyučování a nařídily, aby se biskupové chopili práce v tomto oboru, ale tyto dekrety zůstaly mrtvými literami. Až sv. Dominik přinesl rozluštění. Do pravidel svého řádu dal nařízení: „Bratří ať tak se věnují studiu, že ve dne, v noci, doma i na cestách něco čtou nebo rozjímají.“ O tom, jak pečoval o vzdělání svých prvních druhů, jsme se již zmínili. – Zároveň nařídil, že se nesmí zříditi klášter bez doktora, jenž by vyučoval bratry a světské duchovenstvo. Následek toho byl, že vzrůstem dominikánských klášterů rostly duchovní školy po Evropě. Také biskupové horlivě zvali bratry Kazatele do svých měst, aby „kázali a vyučovali“.

Po 50 letech své existence byl řád dominikánský první vědeckou mocí evropskou a měl přes 1500 profesorů theologie a filosofie ve všech křesťanských národech. Tento úspěch řádu vzbudil ve světě žárlivost a zuřivé nepřátelství, které však řádu nějak zvlášť neuškodilo. Největší učitelé z řádu dominikánského v této době jsou: bl. Roland z Kremony, Hugo a S. Caro, blah. Albert Veliký, sv. Tomáš Akvinský, sv. Raymund Peñafortský a j.

Po problému školském měl řád dominikánský rozluštit problém vědecký. Ve filosofii i theologii byl při vzniku dominikánského řádu po celém světě velký zmatek. Řád bratří Kazatelů dal církvi nesmírný dar ve filosofii pevně zbudované a theologii v jednotě uspořádané. Sv. Albert Veliký (zemřel r. 1280) a sv. Tomáš Akvinský (1225-1274) vybudovali pevný a jasný systém ve filosofii a theologii. Za základ filosofie zvolili Aristotela, očistili od bludů, doplnili naukou sv. Otců východních i západních. Na této filosofii zbudoval sv. Tomáš theologii až do té doby rozptýlenou ve spisech sv. Otců. Theologie sv. Tomáše je theologií věčnou, neboť jest zbudována na nezvratných principech.

Církev katolická přijala systém sv. Tomáše za svůj. Již papež Inocenc IV. (1243-1254) praví o nauce sv. Tomáše: „Tato věda je nad všechny jiné, vyjma učení koncilů, přesná v myšlení a správná ve výkladu do té míry, že, kdo se jí drží, může býti jist, že nezbloudí, a kdo se jí straní, *již je podezřelý u víře.*“ A všichni papežové, kteří mluví o studiu filosofie a theologie, chválí nauku sv. Tomáše a ji doporučují a předpisují. V ní vidí nevyčerpatelnou zbrojnicí proti bludům všech dob. Sv. Tomáš napsal přes 70 spisů, z nichž mnohé čítají více svazků.

Na západě byla nauka sv. Tomáše Akv. brzy všeobecně přijata. Na východě se stala známější po sně-

mu lyonském r. 1274, kde byl sv. Tomáš očekáván, ale cestou zemřel. Již současník sv. Tomáše Vilém Bernardi de Gaillac (zemřel 1298) překládal jeho díla do řečtiny. Ovšem, kolik bylo na východě nepřátel unie, tolik bylo též nepřátel sv. Tomáše Akv. Největším zastáncem nauky sv. Tomáše na východě ve 14. století byl Demetrius Kydones, jenž přeložil do řečtiny jeho hlavní spisy „Summa contra Gentes“ a „Summa theologica“. - I u pravoslavných Rusů byla ve vážnosti nauka sv. Tomáše Akv. v 17. stol. v kyjevské theologické škole. Známý jest metropolita Petr Mohyla, jenž propagoval studium sv. Tomáše, a Inocenc Popovskij, jenž napsal komentář k první části jeho „Summy“. Z moskevské pravoslavné theologické školy jako zastávce nauky sv. Tomáše je znám Theofylakt Lopatynskij (zemřel 1740). Všeobecně však nebyl u pravoslavných – východních filosofů a theologů sv. Tomáš Akv. oblíben, jako by jeho nauka byla „vysokoměrnoe i pustoslovnoe umničanie“.

Nechci zde polemizovat, ale musím podotknout, že tento názor východních na sv. Tomáše je nesprávný. Nauka sv. Tomáše Akv. spočívá na největším řeckém filosofu Aristotelovi, jehož sami řečtí sv. Otcové již užívali. Sv. Tomáš svoji theologickou nauku posbíral ve spisech sv. Otců západních i východních a spojil ji v jeden celek. Doplnil a přesnějšími slovy vyjádřil, čemu oni učili. Nauka sv. Tomáše jest přirozeným stadiem ve vývoji theologie západní a východní. Je proto stejně blízká duchu západní i východní církve. Jest pravdou, že ani na západě nebyla vždy ve vážnosti nauka sv. Tomáše u některých světských filosofů a též u některých duchovních, hlavně v 18. stol. Příčinou toho bylo, že *pozdní* scholastikové opravdu upadli v „pustoslovnoe umničanie“ a tím uvedli v nevážnost též první slavné mistry. Jinou příčinou byla zlomyslnost některých duchovních učitelů a nepřátelů

církve. Řád dominikánský však se věrně držel nauky sv. Tomáše Akv. a podle slov Benedikta XV. největší zásluha bratří Kazatelů není v tom, že dali církvi sv. Tomáše, nýbrž že se ani krůček neodchýlili od jeho učení.

Když v druhé polovici 19. století papež Lev XIII. hledal lék proti racionalismu, jenž rozkládal křesťanskou společnost, nemohl doporučiti jiného prostředku, leč studium sv. Tomáše Akv. Encyklikou „Aeterni Patris“ z r. 1879 nastala obnova tomismu na církevních i světských universitách a řádu dominikánskému připadl úkol učiniti sv. Tomáše srozumitelným modernímu světu. R. 1880 prohlásil Lev XIII. sv. Tomáše patronem všech katolických škol.

Vrcholným činem v obnově tomismu je encyklika nynějšího sv. Otce Pia XI. ze dne 29. června 1923 „Studiorum ducem“, v níž ustanovuje sv. Tomáše „vůdcem kněžského dorostu ve studiu posvátné vědy“. V první části této encykliky velebí ctnosti Tomášovy a vybízí k následování; v druhé části uvádí výroky některých papežů o výtečnosti nauky sv. Tomáše a k jeho dosavadním titulům „Doktor Andělský“ atd. přidává titul „Společný Doktor Církve“ a „Doktor Eucharistický“. V třetí části ukazuje moderní význam sv. Tomáše, jeho filosofie a theologie. Pozoruhodná jsou slova Pia XI. o nauce sv. Tomáše Akv. o právu přirozeném, kmenovém a mezinárodním, o míru a válce, o spravedlnosti a vlastnictví, o zákonech a poslušnosti, o nezbytnosti pečovati o nuzné atd. a praví: „Kdyby tyto zásady (sv. Tomáše) byly neporušeně a uctivě zachovávány, ať v soukromí, ať veřejně, ať ve vzájemném obcování národů, již nic jiného by nebylo třeba k získání „míru Kristova v království Kristově“, po němž touží celý svět.“

Dále upozorňuje papež na význam sv. Tomáše v asketice a mystice. Ve čtvrté části vyzývá Pius XI.

k uskutečňování všeho, co o sv. Tomáši napsal. Upozorňuje na nadpřirozený ráz díla Akvinatova a praví: „Poněvadž sv. Tomáš jest plným právem ustanoven patronem katolických škol, spojuje v sobě dvojí moudrost: rozumem získanou a vlitou, poněvadž při řešení nejtěžších problémů pomáhal si modlitbami a posty, a místo všech knih užíval kříže Kristova, budiž vzorem kněžskému dorostu, kterému ukáže, jak nejlépe studovati, aby ze studia nejvíce vytěžili.“ – „Konečně, abychom se uchránili bludů, které jsou příčinou všech nynějších běd, musíme se řídit více než kdy jindy učením Akvinatovým.“ – Papež slavně prohlašuje: „Jako kdysi Egypťanům, sklíčeným nesmírným hladem, bylo řečeno: Jděte k Josefovi – tak těm, ať jest jich kolikkoliv, kteří dychtí po pravdě, pravíme: *Jděte k Tomášovi* a žádejte od něho tu hojnost zdravé nauky, jíž oplýval, nezbytné k věčnému životu duší!“

Vědeckým systémem theologickým a filosofickým církve katolické je systém sv. Tomáše Akv. Tak stanoví církevní právo (can. 1365 a 1366). – Proto k slovům Pia XI. právem můžeme dodati: kdokoli z Rusů a Řeků opravdu touží po sjednocení církví, jestliže je mu to aspoň trochu možno, ať se věnuje studiu sv. Tomáše Akv.! – Je to věda božská, která vede vše k Bohu, je proniknutá nadpřirozenem. Vše, po čem sáhne, i nejmenší částky pravdy, oživuje rozsáhlým hnutím mysli a srdce, jež se končí v Bohu – aby vždy více a více byl poznáván a milován Bůh. Tato věda nás jistě sblíží. Na začátku jest studium sv. Tomáše obtížné a při povrchní práci zdá se jeho nauka strohá a suchá pro dialektickou formu, ale jakmile se rozkousne skořápka, jádro jest pak dvojnásob sladké. Komu není možno studovat sv. Tomáše v originále, ať se chopí děl, která podávají sv. Tomáše formou přístupnou modernímu způsobu vyjadřování. O tom se zmíníme níže.

Vypočítávat jména dominikánských spisovatelů a jejich spisy by bylo nemožné a neužitečné, neboť je jich v oněch 7 stoletích dominikánských dějin ohromné množství. Stačí uvést slova, která napsal jezuitský učenec Suarez: „Řád Kazatelů dal tolik statečných obhájců víry, že je velmi málo spisovatelů slavnější pověsti, význačných svou vědou, kteří by nenáleželi k rodině dominikánské.“ – To znamená apoštolát dominikánský slovem psaným.

3. VÝZNAM ŘÁDU PRO RŮZNÉ VĚDY A UMĚNÍ

Řád dominikánský dostal do vínku zvláštní charakter — *smělost*, která jest ve službách Bohu a církvi. Ta se ponejprv ukázala sloučením života mnišského s životem vědeckým a apoštolským: po druhé zbudováním úchvatného systému theologického, jenž se o dogmata opírá a je hájí. Dále se ona smělost jeví iniciativou v nejružnějších oborech vědy.

Hlavním pramenem theologie jest *sv. Písmo* a proto dominikáni dali se již r. 1230 do opravy biblického textu, porušeného opisovači. Vercellone píše: „Řádu dominikánskému patří sláva, že první v církvi obnovil slavné vzory Východu — sv. Jeronyma atd. — tím, že horlivě pěstoval posvátnou kritiku.“ Hugo a S. Caro (zemřel 1263), dominikán v Paříži, sestavil za spolupráce mnoha bratří „Concordanci“, t. j. dílo, v němž jsou podle abecedy seřazena slova sv. Písma a udáno místo a souvislost, kde se v bibli vyskytují; tentýž vydal první úplný komentář k bibli. Sv. Tomáš obnovil biblickou kritiku, zavedl do ní novou metodu, že byl od svých vrstevníků nazýván „Expositor“ — vykladač. První hebrejskou gramatiku vydal dominikán Petr Schwarz r. 1490. Dominikán Augustin Justiniani první ze všech odvážně podnikl velké dílo a část Písma sv. Starého zákona, Žaltář vydal r. 1516

vedle sebe v jazyce hebrejském, chaldejském, řeckém, latinském a arabském. Dominikánský řád první ze všech zavedl r. 1250 na svých školách povinné studium řečtiny, hebrejštiny, arabštiny. Bylo to tehdy hrozné novotářství, ale správnost jeho ukázala budoucnost, když papež Klement V. nařídil r. 1311, aby podle vzoru dominikánského učilo se východním řečem též na universitě v Paříži, Oxfordě, Bologni. Dominikán Santes Pagnini (zemřel 1541) první po sv. Jeronymovi přeložil sv. Písmo z hebrejštiny a z řečtiny do latiny. Sixtus Senensis (zemřel 1569) vydal první úvod do Písma sv. atd. — Až v nové době r. 1889 založili opět dominikáni první katol. biblický ústav v Jerusalemě a biblický časopis „Revue biblique“.

Vedle bible pěstovali dominikáni studium *kanonického práva*. Bylo to nutno, vždyť dominikáni jsouce papežskými legáty a kazateli museli znáti práva církve. Sv. Raymund Peñafort, třetí velmistr řádu, první sebral r. 1234 všechna papežská ustanovení a z nich vytvořil knihu, jež se stala základem ke „Corpus iuris“, jež jest až dosud základem a podstatou církevního práva.

Iniciativa ve studiích *historickém*; bratří Kazatelé vyučující křesťanské vědě musili ukazovati též živé vzory svatosti, jak byli ozdobami církve ve všech dobách. Proto vydávali první sbírky životů svatých. První takovou sbírku vydal r. 1240 Bartoloměj z Tridentu a po něm mnoho jiných. — Při tom měli též zřetel na dějiny církve atd. Známí jsou dějepisci Vincenc de Beauvais, Abraham Bzovius aj. Rovněž první encyklopedie byly dílem dominikánů.

Jiné vědy, které se *přímo* nevztahovaly k cíli řádu, dominikáni pěstovali jen do té míry, jak sloužily spáse duší.

Z řádu vyšlo mnoho přírodozpytců (největší Albert Veliký), matematiků, slavných stavitelů atd.

Protože celý život dominikánský jest proniknut liturgií, jest samozřejmým, že dominikáni zaujímají přední místo v *umění*. Umění jest vnějším vyjádřením duchovního obsahu liturgie — pravdy. Kdo by neznal dominikánského malíře — mystika Frà Angelico? Jeho vlastní jméno jest Jan z Fiesole (zemřel 1455), jemuž mystická krása jeho obrazů ve Florencii a Římě získala jméno „andělský“, a dosud jeho zjev nejvyššího umění nemá rovného na celém světě. Krásná ideální stránka středověku září z díla Frà Angelikova. Z jeho obrazů si můžeme učiniti pestrý obraz o světě andělů a ráje a blažených, v němž žil středověký dominikán, filosof a theolog. Dílo Angelikovo jest theologie sv. Tomáše Akv. na plátně v barvách. Jeho touha po vznešeném a posvátném a této touze odpovídající život posvětily jeho štětec a vynesly jej do výšin čistého, nadzemského, božského. — A můžeme říci, že v každém klášteře dominikánském byl nějaký umělec malíř nebo sochař a celý klášter byl jediným uměleckým dílem. V posledních stoletích umělecká tvořivost v klášteřích dominikánských klesla, ale i nyní jsou dominikánští umělci světového jména: Besson, Knackfuss a j.

Právem můžeme říci, že v každém oboru umění mají dominikáni slavné zástupce, když ne přímo vynalezce nových cest: v malířství, řezbářství, sochařství, hudbě, kovolitectví atd. Největší perly — křesťanského básnictví jsou dílem sv. Tomáše Akv. — jsou to eucharistické hymny: „Pange lingua gloriosi corporis mysterium“, „Chvalte, ústa“, „Lauda Sion Salvatorem“, „Chval, Sione, Spasitele“, — „Adoro te devote, latens Deitas“, „Zbožně se ti klaním“ atd. Tyto hymny jsou neocenitelným skvostem katolické mystiky.

Dominikánské umění je proto tak božské, tak theologické a mystické, protože nebylo a není pěstováno

jako sport, jako diletantství a řemeslo, nýbrž jako služba Bohu a duším. Je to druh dominikánského apoštolátu. Jako dominikánská věda ve všech oborech, jest i umění proniknuto heslem sv. Dominika: „Soli Deo — jedinému Bohu!“ Ne sláva osob ani sláva řádu, nýbrž čest a sláva Boží. — Z ní vzešla též pro řád největší sláva.

4. MISIE

Po tom, co jsme dosud o dominikánském apoštolátě řekli, bylo by zbytečno psát o dominikánských misiích zvláště. Misie, myslím přímo v pohanských krajích, jsou v řadě dominikánském něčím samozřejmým.

Církev nazývá sv. Dominika „velkým hospodářem duší“ a „horlitem o duše“.

Sv. Dominik sám toužil jít na misie ke Kumánům a k Prusům, avšak Prozřetelností Boží se stalo, že tuto svoji touhu nemohl uskutečnit. Je samozřejmým, že jeho duchovní synové, kteří byli dědici jeho ideálu, plodů jeho práce, snažili se uskutečnit toto jeho vroucí přání a bylo pro ně rozkazem.

Prvním misionářem podle přání sv. Dominika byl Slovan sv. Hyacint, jenž zahájil kolem r. 1230 misijní činnost u Prusů a na pobřeží Baltického moře. V Uhrách u Kumánů kázal bratr Pavel od r. 1227, jenž byl zabit od Tatarů a s ním 90 bratří r. 1241 a tentýž na Balkáně. V téže době španělští dominikáni zahájili misie v Maroku a v Egyptě. Pro misionáře mezi Maury složil sv. Tomáš Akv. spis „Summa contra Gentes“, v němž podává stručný obsah katolické

nauky se zřetelem na bludy, proti nimž musili dominikáni bojovat. Toto dílo má podnes velkou cenu a význam. — Mnoho bratří působilo od prvních let řádu v Palestině, v Syrii a na Kavkazu. Jiní byli zase misionáři u Tatarů ve vnitřní Asii. Kolik námahy a krve obětoval řád již v prvních desetiletích své existence pro šíření jména Kristova, to nikdo nemůže náležitě popsat. Několik episod z dějin o misijní horlivosti prvních dominikánů nám to dá aspoň tušit.

O prvních bratřích je zaznamenáno, že se mnozí neodvážili s klidným svědomím vzít si tělesného chleba dřív než rozdělili chleba svých slov jedné nebo více duším. Na generální kapitule, všeobecném řádovém sněmu, v Paříži roku 1230 vyzval velmistr Jordán shromážděné bratry, aby se přihlásili na misie do Palestiny. Sotva že své přání projevil, nebylo ani jednoho, jenž by leže před velmistrem s pláčem neprosil, aby byl poslán na misie. Tehdejší francouzský provinciál Petr pravil Jordánovi: „Dobrý mistře, buď mi tyto milé bratry nechte, nebo mne pošlete s nimi. Neboť i já jsem ochoten jít s nimi na smrt.“ — R. 1253 žádal listem Inocenc IV. shromážděné bratry v Paříži o několik misionářů pro Tatary. Mnozí a právě ti nejlepší bratří se nabídli. Současná zpráva píše: „Hluboké pohnutí zavládlo mezi bratřími. Jedni se slzami prosili, aby byli posláni, jiní plakali nad milovanými bratřími, kteří se vydávali na nesmírné útrapy a na smrt; jiní prolévali slzy radostí, že jim bylo dovoleno jít, jiní opět plakali bolestí, že nemohli dovolení dostat.“ — Zvláštní příklad apoštolské obětavosti nám dávají čtyři bratří Kazatelé, kteří se kolem r. 1232 vydali na misie do krajin u Kaspického jezera. Cestou pustiny za Černým mořem upadli do velké bídy. Když si nijak nemohli opatřit prostředků k další cestě, tu se dva z nich rozhodli prodati se za otroky, aby tak opatřili peníze na další cestu druhým dvěma bratřím.

Velká byla jejich bolest a zklamání, když je nikdo nechtěl koupit, protože neznali ani polní práce ani řemeslo mlynářské.

Papežové o závod velebili dominikánské misionáře; uvádím jen několik slov z listu Řehoře IX. královně gruzínské Rusidě, kde o dominikánech praví: „Jsou to bratři mocní ve skutcích i v řeči, u nichž život oživuje nauku a nauka řídí život, když se v jejich mravech čte to, co svými slovy vysvětlují.“ — Na konci 13. století povstalo v řádě dominikánském zvláštní misijní „sdružení bratří putujících pro Krista“, v němž byli organisováni bratři ze všech zemí, kteří chtěli býti misionáři ve východních zemích, hlavně v Asii. Tito misionáři chodili pěšky a v úplné chudobě. Úspěchy byly veliké. V 16. století, bohužel, toto sdružení zaniklo.

V 16. stol. zahájil řád dominikánský misie v Americe. První klášter byl založen na ostrově S. Domingo r. 1510. A odtud se rozšířili po celé Americe. R. 1530 měl řád v Americe přes 45 středisk misijních. Dominikáni byli ochránci Indiánů proti surovým dobrodruhům, kteří si chtěli z nich nadělat otroků. Dominikáni první stavěli pro Indiány školy, university v Mexiku, Limě, Quito atd. Dějepisec Melendez píše: „Nic velkého nebylo v Novém světě vykonáno bez synů sv. Dominika.“ — Klement X. r. 1671 napsal: „Zdá se, že řád sv. Dominika obdržel s nebe za podíl slavné poslání — přivést k poznání pravého Boha a přičlenit k římské církvi ohromný národ americký.“ — Od r. 1543 začali dominikáni misie na Filipínách. R. 1592 byla tam založena samostatná misijní provincie, jež jest až dosud nejčetnější v řádě. Má nyní na 600 členů.

Od r. 1555 působili dominikáni v Číně a od r. 1601 v Japonsku. V těchto zemích měl řád potěšení dávat církvi mučedníky přímo po stovkách. — Mučednictví

jest nejvyšší svědectví, jež může člověk vydati pravdě. Bratři Kazatelé mají ve svém štítě: „*Pravda*“ — jsou rytíři pravdy. Papež Klement IV. r. 1266 nazval řád Kazatelů „*řádem strážícím pravdu*“. Bylo nutno, aby pravdě dal řád svědectví krve, poněvadž se raději věří svědkům, kteří se dají zabít. Řád Kazatelů tak učinil ochotně a v míře největší.

Sv. Dominik toužil po mučednictví, a ačkoliv byl za svého apoštolátu mezi bludaři mnohokrát v nebezpečí smrti, přece se mu cti prolíti krev pro Krista nedostalo. Jednou obklíčili bludaři sv. Dominika a tázali se ho, zda se bojí smrti a co by činil, kdyby ho chtěli zabít. Dominik odpověděl: „Prosím vás, nezabíjejte mne hned, utínejte mi úd za údem a tak mi prodlužujte mučednictví. Žádám vás, abyste ze mne nechali jen trup bez údů, abyste mi vyrvali oči, abyste mne hodili do mé vlastní krve, než dokonám, abych si získal krásnější korunu mučednickou.“ — A bludaři ho nezabili, aby prý mu „nesloužili“ a „nečinili potěšení“. A synové Dominikovi nezůstali ve statečnosti za svým otcem. Sv. Petr Veronský, jsa pobodán od kacířů, umíraje u Milána r. 1252 namáčí prst do krve prýstící z rány a píše na zemi: „Věřím v Boha . . .“ Když po sto letech trvání řádu nařídila generální kapitula ve Valencii r. 1335 — sčítání mučedníků z řádu dominikánského, vyšlo úctyhodné číslo 13.270. — A další století přidala další tisíce. Kdo by mohl viděti s výše jako Bůh a jediným pohledem přehlédnouti celý svět, nebyl by věřil, že je možno, aby napohled tak malý řád mluvil tolika jazyky, obsadil tolik míst, řídil tolik záležitostí a prolil tolik krve. — Nové sčítání mučedníků dominikánských na začátku 16. století dalo ohromující číslo — přes 30.000.

A od té doby se musil řád vzdáti myšlenky míti úplný seznam svých mučedníků, neboť jejich počet stále rostl a roste. Ve všech stoletích na celém světě

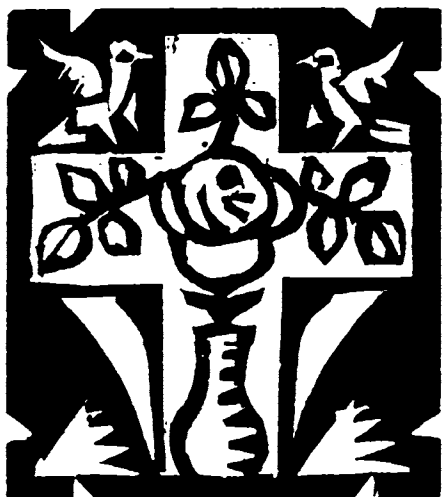
v přívalech tekla krev dominikánská. Tato krev jest dostatečným důkazem, že řád nemá nadarmo heslo „Pravda“, když za ni tak dovede umírat.

5. VZTAH ŘÁDU K JINÝM ŘEHOLNÍM DRUŽINÁM

Řád bratří Kazatelů choval vždy v lásce všechny řeholní řády. V nejužším styku byl s řádem premonstrátským, z jehož konstitucí sv. Dominik převzal pro svůj řád „všecko těžké, krásné a moudré“. Cisterciáci byli plni obdivu pro dominikány a vyprošovali zvláštní požehnání Boží jejich kázáním. — Svatý Dominik byl přítelem sv. Františka z Assisi a jejich řády zdělily toto svaté přátelství. — Dominikánský kardinál Hugo a S. Caro reformoval r. 1247 z rozkazu Inocence IV. konstituce řádu karmelského a později byli dominikáni pomocníky sv. Terezie v reformě tohoto řádu. — Sv. Raymund Peñafortský, dominikán, je přímo zakladatelem řádu P. Marie pro vykupování zajatců tím, že mu ustanovil r. 1223 prvním velmistrem sv. Petra Nolasko. Sv. Petr Veronský, dominikán, složil pravidla pro řád servitů — sluhů P. Marie — r. 1233—1240 a papež Benedikt XI. z řádu dominikánského tento řád potvrdil r. 1304. — Rovněž s řády rytířskými byl v úzkém styku, na př. založení řádu „Křižovníků s červenou hvězdou“ v Praze byli dominikáni účastni a řád německých rytířů v Prusku přijal též liturgii řádu dominikánského. — Dominikán Jan de Turrecremata měl velký vliv na řád sv. Brigity. — Všeobecně jest známo, jak velkou úlohu měl řád dominikánský v životě zakladatele Tovaryšstva Ježíšova — sv. Ignáce z Loyoly (1491—1556). V Manrese u dominikánů konal sv. Ignác duchovní cvičení, jejichž plodem je nyní všeobecně známá kniha duchovních cvičení, kterou napsal sv. Ignác.

Z toho jest jasně vidět, jak řád nezištně pomáhal při vznikaní každého dobrého díla beze strachu, že by snad pro množství jiných řádů sám ztratil svůj význam. — Vše pro Boha a pro duše! Kromě toho nevidí řád dominikánský nic jiného. I když se někdy dominikánští učitelé střetli s učiteli jiných řádů, bylo to jen z lásky k pravdě. A výsledek to vždy potvrdil. — Řád dominikánský vždy svorně s jinými řeholními řády pracuje na vinici Páně. Jest to svaté závodění dělníků Božích, avšak bez závisti: dosáhne-li jeden úspěchů, radují se všichni. Řád dominikánský je přesvědčen, že pro všechny řády je na světě práce dost a dost — a sám si vždy svoji specifickou práci najde, věren jsa vždy své původní velké idej, jež nikdy nestárne a je vždy moderní.

6. ŘÁD A NAŠE DOBA

Celé dějiny řádu dominikánského jsou obestřeny závojem nadpřirozena — dětinné oddanosti Bohu a důvěry v jeho pomoc. — Když P. Lacordaire (1802—1861) a velmistr P. Jandel (zemřel 1872) zahájili vnitřní reformu řádu a povznesli jej tak z trosek, jež z něho učinila doba osvícenství — čítal řád poměrně málo členů. Podle statistiky r. 1876 měl 3.341 členů. Vnitřní reformou nastal též vnější rozmach řádu a r. 1910 měl řád 4.472 členů a dnes (roku 1931) má na 7.000 členů, kteří působí na celé zeměkouli. Řád je organizován ve 32 okrscích — provinciích, z nichž 10 jest v Americe. Celý řád na celém světě řídí velmistr Martin Gillet, Francouz, zvolený r. 1929. Je v řadě vel-

mistrů od sv. Dominika 79. — Řád zaujímá význačné místo ve všech oborech theologie, filosofie, apoštolské práce a duchovního života.

S obnovou tomismu nastalo nádherné rozpětí dominikánské činnosti vědecké na venek. Dominikánský kardinál Zigliara (zemřel 1893) byl důvěrníkem a spolupracovníkem papeže Lva XIII. v obnově katolického studia na základě sv. Tomáše Akvin. Tentýž veliký dominikán byl ustanoven prefektem kongregace studií. Řádu dominikánskému připadl v nové době velký úkol — učiniti nauku sv. Tomáše přístupnou nejširším vrstvám vzdělanců z řad kněží i laiků a doplniti tuto mocnou a věčnou vědu výsledky objevů všech věd, jak pokročily od dob sv. Tomáše. Řád má nyní *z vlastní* veřejné university, z nichž nejslavnější jest v Římě „Collegium Angelicum“. Mimo to má řád mnoho tak zvaných studií generálních, (tato mají právo udíleti akademické hodnosti) a provinciálních, kterých užívá pro filosofické a theologické vzdělání svých členů. Mnohé z těchto řádových škol nejsou co do jakosti v ničem za veřejnými universitami státními. Dominikáni vedle toho vyučují na všech větších universitách na celém světě.

Dominikáni jsou vůdci ve vědeckém apoštolátě v duchu katolickém. Pro inteligenci vydávají dominikáni řadu vědeckých časopisů z oboru filosofie a theologie. Jmenuji jen některé evropské: „Revue Thomiste“ (od r. 1893) v Juvisy (Seine et Oise); — „Revue des Sciences Philosophiques et theologiques“ (od r. 1907) v Le Saulchoir; — „La Ciencia Tomista“ (od r. 1911) v Madridě; — „Divus Thomas“ (od r. 1922) ve Freiburg; — „Filosofická revue“ (od roku 1928) v Olomouci Č. Š. R. — „Angelicum“, orgán university římské a mnoho jiných. Pro studium otázek biblických vydává řád „Revue biblique“ a „Etudes bibliques“ v Jerusalemě, kde je první katolická bi-

blická škola, kterou založili dominikáni roku 1889.

Racionalismus 19. stol. nesmírně zpovrchně lidského ducha v oboru náboženském. Zdálo se, že evropské kraje nejsou schopny náboženské vroucnosti, zvláště mezi inteligencí světskou náboženská upadla. A tu dominikáni první ze všech řádů dali se do boje s náboženským racionalismem a formalismem. R. 1909 začínají vydávat „Revue des Jeunes“ v Paříži a roku 1919 „La Vie spirituelle“, vychází měsíčně v číslech po 120 stranách v Juvisy a má též historicko-spekulativní vědeckou přílohu. Brzy po této revui začali španělští dominikáni vydávat podobnou „La vida sobrenatural“ v Salamance. Roku 1926 začala vycházeti u nás revue „Na hlubinu“ v Olomouci, již vydávají tamnější dominikáni a která vzbudila velký ohlas mezi inteligencí v Č. S. R. i mezi nekatolíky. Chorvátští mladí dominikáni vydávají od r. 1928 podobnou revui „Duhovní život“ v Zagrebu a zároveň s nimi začali italští dominikáni ve Fiesole. R. 1930 polští dominikáni s velkým úspěchem ve svém národě začali vydávat revui „Szkoła Chrystusowa“ ve Lvově. Rovněž exerciční hnutí nalézá v dominikánech mocné spolupracovníky v cizině i u nás. O duchovní život prostého lidu pečují dominikáni vydáváním náboženských časopisů pro lid, jichž má u každého národa několik naráz. Vypočítávací je, to by dlouho trvalo. Některé již vycházejí 70 let.

Řád dominikánský má též v naší době mnoho misíí v Číně, v Japonsku, Palestině, v jižní a severní Africe atd. ve všech koutech světa. V Japonsku vydávají dominikáni časopis „Trung — HOA“ v Tonkině a jiné. Z časopisů šířících myšlenku misijní zmínky zasluhují: „Misiones Dominicanas“ v Avile a Peru vydávané; — „Les Missions Dominicaines“ v Amiens; — „Der Apostel“ ve Wormsu a j.

Není možno ani naznačiti obsah dominikánského

apoštolátu živým slovem v nynější době : dominikáni káží v biskupských katedrálách a káží též v chudých kostelích v horských vesnicích, dominikáni organizují kroužky laiků inteligentů a organizují též dělnictvo, v duchu křesťanském vychovávají všechny vrstvy obyvatelstva. — Nemohu uváděti jména a díla žijících dominikánů theologů, filosofů, sociologů, kazatelů atd.

Zmíním se ještě o práci dominikánů na poli ruského unionismu v nové době. Zvláštní vzpomínka patří zde českému dominikánovi P. Angelu Lubojackému (zemřel 1904), jenž celý život zasvětil vybudování kongregace, která by se výhradně věnovala práci slovanského unionismu. Seminář pro hochy, jež k tomu cíli založil, zanikl. Zemřel, aniž mohl svůj ideál uskutečniti pro nedostatek pochopení a pro nepřízeň se strany politické vlády. Jiný dominikán Jan Šumpp (zemřel 1920), jenž r. 1880—1914 s velkými úspěchy pracoval v Rusku, usiloval o založení kláštera dominikánského s východním obřadem, ale též marně. Až r. 1923 podařilo se P. Janu Omezovi, francouzskému dominikánu, zříditi *první seminář pro Rusy v Lille*. — Avšak pole svatého unionismu nalézá v dominikánském řádě, hlavně ve slovanských provinciích stále většího rozšíření.

Co nesmírně usnadňuje dominikánům jejich apoštolskou činnost, jsou různá *bratrstva*, v nichž nastává úzké spojení lidí ve světě s řádem. Je to především „*Třetí řád*“ čili „*Kající řád sv. Dominika*“, jenž vznikl za časů sv. Dominika v jižní Francii a rozšířil se po celém světě. Původní jeho název byl „*Militia Christi*“ „*Vojsko Kristovo*“ a jeho cílem byla ochrana kazatelů a kostelů a obrácených katolíků před zuřivostí bludařů. Členové jsou účastni modliteb a milostí řádu dominikánského, jehož vedení jsou podřízeni. Nynějším jejich úkolem jest *laický apoštolát*. Má nyní na

100.000 (sto tisíc) členů. Mezi nimi jsou též vysocí církevní i svěští hodnostáři. Též papežové Lev XIII. a Benedikt XV. byly členy Třetího řádu sv. Dominika. Náš český kardinál J. E. Lev Skrbenský je též členem Třetího řádu dominikánského.

Jiné dominikánské bratrstvo jest „*Bratrstvo Jména Ježíš*“; jeho vznik je též v první polovici 13. stol. a jeho cílem jest šíření úcty k jménům Božím a potírání bezbožného klení. Dnes je toto bratrstvo velmi rozšířené.

Rovněž „*Bratrstvo nejsv. Svátosti*“, jehož úkolem jest šířiti úctu k Eucharistii, jest velmi významné v dějinách zbožnosti.

Nejznámější ze všech dominikánských bratrstev jest „*Bratrstvo Panny Marie růžencové*“, jehož cílem jest šířiti úctu a lásku k Bohorodičce, která jest zvláštní milovnicí řádu dominikánského a zvláštního, všem známého způsobu modlitby, t. zv. růžence.

V poslední době založili dominikáni vynikající „*Bratrstvo Krista Dělníka*“, jehož úkolem jest apoštolát mezi muži, hlavně dělníky. — Všechna tato bratrstva jsou nesmírně účinným prostředkem apoštolátu dominikánského, jsouce pevně organisovanými jednotkami lidí světských, kteří oddaně slouží velké ideji sv. Dominika. Všechna nesou pečeť hlubokého pojetí činnosti vycházející z kontemplace.

Nebyl by obraz velké ideje sv. Dominika dokonalý, kdybychom se nezmínili o ženské větvi řádu dominikánského, jež není ani dějepisně mladší než dominikánský řád mužský. R. 1206 shromáždil svatý Dominik v jižní Francii družinu žen, které by se věnovaly výchově a vyučování dítek v krajích bludařů albských. První organisovaný klášter sester dominikánek povstal v *Pruille*. Sám sv. Dominik založil ženské kláštery v Římě a v Madridě. Sestry dominikánky řídí se rovněž řeholí sv. Augustina.

Již od prvních dob řádu tvořil ženský řád dominikánský dvě větve: čistěrozjímavou a činnou. Sestry, které tvoří větev *rozjímavou*, nazývají se „*Druhý řád sv. Dominika*“. Mají přísnou klausuru a nikdy nevycházejí z kláštera. Jejich úkolem jest *apoštolát modlitby*; svými modlitbami a přísným asketickým životem vyprošují u Boha účinnost apoštolátu *slova* bratří Kazatelů. Sestry dominikánky, které se věnují životu *činnému*, tvoří „*Třetí řád sv. Dominika řeholní*“; jejich stanovy jsou uzpůsobeny jejich povolání: výchově dívek, sirotků, ošetřování nemocných atd. Obě tyto větve ženského řádu dominikánského daly církvi mnoho světic. Zvláště ve středověku byly ženské dominikánské kláštery pravými zahradami mystiky. Nyní *rozjímavá* větev má na světě 74 klášterů (dříve jich mívala mnohem více) a *činná* větev čítá přes 26.000 (dvacet šest tisíc) řeholnic, z nichž více než 6.000 působí v misiích mezi pohany.

*

Jak krásná to budova — řád Kazatelů: bratří činní slovem a písmem, jež jest plodem a přebytkem kontemplace čili uskutečněný ideál života Kristova — tvoří *první* stupeň; — sestry oddané nerušené kontemplaci, jež svolává milost na duše, povolání Marie z evangelia — tvoří *druhý* stupeň; sestry věnující se povolání Marty, jež s mateřskou péčí se obětuje potřebám duší v těle a tak působí apoštolsky — tvoří *třetí* stupeň v řeholi sv. Dominika. Aby však i ti, kterým jest nemožno zřici se všeho a jíti do kláštera — nebyli vyloučeni z velké myšlenky Boží, uskutečněné sv. Dominikem — proto je *Třetí řád lidí ve světě* — v němž muži i ženy uskutečňují ideál *apoštolátu a svatosti*.

Jaké stanovisko zaujímají papežové, zástupci Krista, k řádu Kazatelů? Ne jiné než otec ke svému synu:

milují, chválí a doporučují. Z řádu dominikánského brávali a berou papežové své rádce — kardinály — dosud z řádu bylo 80 kardinálů — nyní žijí 2 kardinálové dominikáni (nemyslím kardinály, členy *Třetího* řádu dominikánského, těch bylo a je daleko větší množství; rovněž biskupů a arcibiskupů); z řádu dominikánského vybírali papežové arcibiskupy a biskupy pro nejtěžší působiště — dosud bylo přes 3.100 biskupů a arcibiskupů dominikánů — nyní žijících je 32. — A mnoha jinými důkazy lásky zahrnují papežové řád. Nynější svatý Otec Pius XI. nazývá řád dominikánský „*úchvatnou syntesou*“, „*nejvěrnějším bojovníkem svaté Stolicе*“. Co to znamená jiného, než že bratří Kazatelé jsou „bojovníky víry a pravými světly světa“ v očích zástupce Kristova, jako jimi byli před 7 stoletími. A tato chvála řádu z úst papežských jest jistě objektivní.

7. DOMINIKÁNI V ČESKOSLOVENSKU

První stopy činnosti dominikánů v naší vlasti nalézáme na Moravě. — Sv. Hyacint pobýv se svými druhy asi rok po svém vstupu do řádu (r. 1218) v Římě a v Boloni mezi horlivými bratřími a poznáv dokonale řeholní život bratří Kazatelů, vydal se v polovině srpna roku 1219 na cestu na slovanský sever. Cestou se zastavili v městě s obyvateli slovanskými i německými — ve Friesachu v Korutanech. — Založili tam klášter Toto — nyní bezvýznamné město — bylo ve středověku důležitým střediskem průmyslovým i obchodním. — Tamodtud vycházeli dominikánští misionáři

do Němec i do jihoslovanských zemí po celý středověk.

Nelze přesně určit, kdy přišli na Moravu, ale podle všeho na podzim r. 1220. První stopy jejich činnosti na Moravě jsou ve Znojmě. – Znojemští nadšeni jejich kázáními a svatým životem přáli si, aby u nich založili klášter. Hyacint přijal několik žáků, kteří by později byli schopni založiti ve Znojmě konvent. – Tak činil Hyacint též v jiných městech.

Ve Znojmě se Hyacint a Česlav rozešli. – Česlav šel do Prahy. – Cestou se zastavil v královském městě Jihlavě. Tamní jeho činnost byla velmi požehnaná, neboť již před rokem 1230 vznikl tam velký klášter, jež zřídil Přemysl Otakar ze svého královského hradu, a bývalo v něm až 150 řeholníků. Z Jihlavy šel Česlav přímo do Prahy. – Čechy spravoval horlivý bojovník o práva církve biskup Ondřej (1214-1224). Byl též ze slezského rodu Odowažów, snad Česlavův bližší příbuzný. – Ondřej byl též v Římě, když tam působil sv. Dominik. – Toužil, aby měl ve své diecési několik bratří Kazatelů, ale Dominik mu nemohl nikoho dát, ježto neměl, kdo by znal slovanský jazyk. Když se dověděl, že průvodci krakovského biskupa vstoupili v Římě do Dominikova řádu, doufal, že oni též uvedou řád do jeho diecése. Česlav jeho touhu splnil. A staří kronikáři o něm praví, že „celé město (Prahu) strhl v obdiv svými kázáními“.

Hyacint působil nějaký čas též v Brně, kde později vznikl slavný klášter. – Pak přišel do Olomouce. – Olomoucký biskup Robert (1201–1240) radostně uvítal Hyacinta. Dal mu a jeho druhům k obývání domek v místech, kde nyní je chrám sv. Michala a kněžský seminář. V Olomouci byl Hyacint nápomocen Robertovi v reformní činnosti. Zdržel se tam asi devět měsíců. Tím se také stalo, že se mohl více věnovat svým novým bratřím, z nichž pak většina zů-

stala v Olomouci. Již tehdy založil sv. Hyacint v Olomouci dokonalý klášter. Ještě r. 1732 byl na klášterní zdi čitelný latinský nápis: „Toto dílo i s konventem postaveno okolo roku 1220, obnoveno 1494.“ – Z jiných působišť svatého Hyacinta jmenuje podání ještě Opavu, kde vznikl klášter sv. Václava.

Na konci léta 1221 šel sv. Hyacint do Čech za Česlavem, který též již položil základ k novému klášteru u sv. Klimenta na Poříčí. Z Prahy šli Hyacint a Česlav s několika novými bratřími do Polska, jež se stalo jejich vlastním působištěm. – Když překročili polské hranice, mohl polský národ zvolati: „Vizte již na horách posla radosti, který zvěstuje pokoj, hlásá blaho, káže spásu, který praví Sionu: „Králem je Bůh tvůj!“ (Isa. 52, 7.) Neboť Hyacint se opravdu stal Polsku poslem radosti ze života podle evangelia, apoštolem pokoje, andělem míru. – Polsko si ho za to zvolilo svým národním patronem. Svatý Hyacint se nazývá „slovanským divotvorem“.

V Polsku se řád dominikánský velmi rozšířil a tamodtud též v našich zemích. Roku 1228 byla zřízena samostatná polská provincie a k ní patřily též kláštery v Čechách a na Moravě. – Roku 1232 se stal polským provinciálem bl. Česlav a zastával onen úřad až do roku 1238.

Působením bl. Česlava se stalo, že r. 1224 dal pražský biskup dominikánům rozsáhlejší klášter rovněž u sv. Klimenta u Karlova mostu místo malého na Poříčí. Dominikáni měli již v Praze dva kláštery. V těchto prvních dobách vynikal v Praze jistý bratr Jeronym, jako učený a svatý kazatel. – Po smrti biskupa Ondřeje nastoupil na pražský stolec biskup Pelhřim r. 1224. Ten vstoupil úplně v šlépěje biskupa Ondřeje: přál řádu dominikánskému, ba sám zatoužil jíti touže cestou k dokonalosti, k Bohu, a proto vstoupil r. 1225, vzdav se biskupského stolce, do kláštera u sv. Kli-

menta. Když přesídlili bratři r. 1229 do nového rozsáhlého kláštera u mostu, jehož stavbu podporoval, šel tam též a zemřel svatě roku 1240. — Pelhřim jest velmi výrazná osobnost na počátku dominikánského řádu u nás.

Na Moravě měl význačné postavení konvent olomoucký. — Zachovala se nám jedna památka na první činnost bratří Kazatelů v Olomouci; je to list Řehoře IX. z 21. dubna 1227, poslaný olomouckému biskupu a všem prelátům olomoucké diecése. Podáme z něho několik vět:

„Poněvadž se rozmohla nepravost a vychladla láska mnohých — ejhle — Pán vzbudil řád Kazatelů, kteří nehledajíce svého prospěchu, nýbrž slávy Kristovy, se v dobrovolné chudobě oddali hlásání slova Božího jak na zničení bludů, tak na vyhlazení všech ostatních smrtonosných morů. — My tedy, chtějce a v lásce majíce jejich svaté předsevzetí a velmi důležitý úkol, rozhodli jsme se vám všem je co nejvřeleji doporučiti. Žádáme vaší lásky a vyzýváme vás v Pánu a rozkazujeme vám apoštolským listem, abyste milé syny bratry Kazatele pro vznešenost Boží laskavě přijali k úřadu kazatelskému, k němuž jsou ustanoveni, abyste horlivě napomínali obyvatelstvo vám svěřené, aby ochotně a věrně přijímalo símě slova Božího z jejich úst a jim se zbožně zpovídalo . . ., abyste jim v potřebách jejich ochotně pomáhali z úcty k nám a k apoštolské Stolicí, aby obyvatelstvo připravené vaším povzbuzováním bylo zemí dobrou a úrodnou, aby začala ploditi místo býlí neřestí krásné osení ctností a řeční bratři mohli vaším přičiněním šťastněji dosáhnouti svého přijatého poslání a odnesli kýžené plody své práce — totiž spásu duší.“ — Dáno v Lateráně . . . atd.

Tento list je vzácným a charakteristickým dokladem o činnosti moravských dominikánů. — O vzniku ostatních dominikánských klášterů v 13. století v naší

vlasti máme dosud velmi málo známých zpráv. Vše bylo zničeno buď za válek husitských nebo v době reformace a za barbarského josefinismu. — Je jisto, že při smrti bl. Česlava r. 1242 byly u nás tyto mužské kláštery: v Čechách: v Praze (dva), v Hradci Králové, v Jablonném; na Moravě: v Olomouci, v Brně, ve Znojmě, v Jihlavě; v našem Slezsku: v Opavě a Těšíně; na Slovensku byl klášter v Košicích (založen na sklonku panování Ondřeje II.), ve Velkém Sabinově, v Baňské Štiavnici a snad i v Trnavě.

Tyto všechny kláštery vzkvétaly za přímé účasti bl. Česlava, hlavně v době jeho provincialátu. — Zářivou postavou z této první epochy řádu dominikánského u nás je světec bl. Zdislava.

Založení kláštera bratří Kazatelů v Jablonném je obestřeno něžným kouzlem života bl. Zdislavy — ženy hraběte Havla z Jablonného, jenž byl strážcem vojenské cesty do Německa a Slezska. — Po této cestě chodil bl. Česlav z Vratislavě do Čech. — Tu přicházel do styků s Havlem a jeho rodinou. — Zdislava, jsouc od malička zbožná, zatoužila mítí horlivé bratry Kazatele blízko sebe, aby vedli její duši k Bohu.

Narodila se kolem roku 1208 na Strážanově na Moravě, kde bylo sídlo jejího otce Přibyslava z rodu Hronovců čili Berků, který byl strážcem pohraničního hvozdu českomoravského. — Její matka se jmenovala Sibyla. — Zdislava již jako malé dítě jevila veliký sklon ke zbožnosti, ba jednou utekla svým rodičům do lesa, kde chtěla vésti poustevnický život. Brzy však byla malá poustevnice nalezena a dovedena zpět na hrad. Vidouc zármutek rodičů, který jim svým náhlým útekem způsobila, zůstala již u nich a oddala se ve skrytu svého srdce poustevnickému životu i uprostřed kruhu rodinného. — Snad již jako 12—13 letá dívka se ponejprv setkala s bratřími Kazateli, snad samým sv. Hyacintem a jeho druhy, když roku

1220-21 procházeli našimi zeměmi a na svých obtížných cestách našli útulek u zbožného rytíře.

Záhy se provdala za Havla z Jablonného v Čechách, muže drsné povahy. — Zdislava se od svých rodičů naučila dvěma základním ctnostem: lásce k Bohu a lásce k bližnímu. — Tato její láska k chudým dráždila Havla. Nechápal své ctnostné ženy. Dokud ošetřovala nemocné mimo hrad, ještě se mírnil, ale když se kdysi dověděl, že v nedostatku místa v jiných místnostech hradních uložila jednoho těžce nemocného chudáka do své komnaty, tu se rozlítil a hnal se do její komnaty, aby ho vyhodil. — „Leč, kdo popíše jeho zděšení, když, strhnuv přikrývku, spatřil na lůžku místo těžce nemocného — kříž Pána Ježíše! — Ulekl se a dále již Zdislavě nebránil v konání skutků milosrdenství.“ Práví starý životopisec.

Zdislava toužila po velkých činech pro Boha a církev. — Svým svatým životem, andělskou trpělivostí, již se mají stkvíti všechny křesťanské ženy a matky, získala si drsného Havla, takže svolil a sám též přispěl na založení kláštera bratří Kazatelů v Jablonném. Zdislava slyšela o velké činnosti a divotvorné moci sv. Hyacinta a proto se obrátila na něho s žádostí, aby uvedl řád do Jablonného. — Hyacint však byl zaměstnán svými misijními cestami a proto odkázal Zdislavu na bl. Česlava. — Stavba kláštera i kostela rychle postupovala, že roku 1236 mohl Česlav uvést do Jablonného několik bratří z kláštera pražského, — Při stavbě kostela i kláštera Zdislava sama pomáhala. Nosila písek, vápno a dříví. Často v noci docházela na staveniště a připravovala, co bylo třeba, aby dělníci ráno mohli rychleji pracovat.

Měla dvě děti, Havla a Marketu, které jí však záhy zemřely. — Nechtěla býti jen vzdálenou ctitelkou řádu Dominikova, nýbrž jeho skutečnou členkou. — S dovolením svého muže přijala roucho kajících třetího

řádu sv. Dominika z rukou bl. Česlava.— Nyní stala se všem vzorem svatosti a dokonalého oddání se Bohu.— Vroucně ctíla utrpení našeho Spasitele a Pána Ježíše Krista.— Často v rozjímání o něm přicházela do vytržení, při čemž jí obličej zářil nebeským jasem. Ráda poslouchala kázání o utrpení Páně a sama o něm vyprávěla služebnictvu, aby je pohnula k milování kříže Ježíše Krista.— Za tuhé zimy chodívala bosa do nového kostela sv. Vavřince, a když služby ji provázející naříkaly, radila jim jako kdysi sv. Václav svému Podivenovi: „Jděte v mých šlépějích a zahřejete se!“

V Jablonném založila hospic, nemocnici a útulnu, jež svěřila vedení řeholních sester řádu sv. Dominika. — Zemřela 1. ledna 1252. — Od své smrti byla uctívána jako světice. Bůh ji oslavil nesčetnými zázraky.— Sv. Otec Pius X. její úctu potvrdil 28. srpna 1907.— Dominikánský klášter v Jablonném, dílo bl. Česlava a bl. Zdislavy, byl zrušen r. 1788.— Při kostele zřízena fara a odevzdán kněžím světským.— Ještě r. 1773, několik let před zrušením, žilo v klášteře 11 kněží a 2 bratři laici; nebylo tedy nedostatku členů, ale jen surová ruka „osvícenství“ zničila květ lásky Boží.

Zdislava je jednou z velkých žen 13. století. Zaslouhuje plně naší úcty, neboť svým příkladem se velmi zasloužila o rozšíření řádu Kazatelů u nás a tím o povznesení našeho národa. Jejího příkladu následovaly jiné šlechtické rodiny, že pomáhaly zakládat další kláštery. Zdislava nezemřela . . . Žije a září v církvi . . . Bl. Zdislava jest všem českým ženám vzorem lásky k Bohu, lásky k bližnímu, lásky a trpělivosti manželské, vzorem tiché pracovnice o zlepšení náboženského, mravního a hospodářského postavení lidu — vzor horlitelky o čest domu Božího . . . Její příklad volá: „Jděte po mých stopách a zahřejete se láskou prýstící z Hostie a zahřejete celý rodinný i veřejný život teplem pravé lásky!“

Činnost českých dominikánů nebyla omezena hranicemi země. Zasahovala do světové činnosti církve katolické.— Již 23. února 1236 poslal papež Řehoř IX. bulu „převorovi a bratřím řádu Kazatelů v království českém“, jíž je vyzývá, aby kázali kříž proti Prusům. Píše: „Ke všem laskavý Pán, jenž nepojal v nenávist nic z toho, co učinil, nýbrž touží po spáse všech a chce, aby nikdo nezahynul, povstal pro bídu ubohých a nárek chudých a ustanovil Ježíše Krista za Smírce..., ale kníže tohoto světa tak zaslepil mysl některých nevěřících, aby nechtěli poznati světlo pravé, ani aby na ně zářila jasnost evangelia.“—Vyzývá bratry Kazatele v Čechách, aby svými kázáními vzbudili mnoho křížáků, kteří by se „statečně a s nadšením opásali křížem a šli plni horlivosti na pomoc křesťanům, aby je osvobodili od pohanské krutosti“. — Mnozí čeští dominikáni šli tehdy na misie do Prus, hlavně s výpravou krále Přemysla Otakara II. roku 1255.— Jiným misijním cílem českých dominikánů byla země „Cheurim“ u Černého moře. Než o jejich misijní činnosti nemáme podrobnějších zpráv. Víme jen, že tam mnozí z nich zemřeli smrtí mučednickou.

Horlivost bratří o čest Boží byla příčinou všeobecného rozkvětu řádu.— Ani ztráty, jež řád utrpěl v bouřích, jež tehdy otrásaly Evropou, jej nezarazily. Na konci 13. stol. měl řád u nás, vedle již jmenovaných klášterů, tyto nové: v Čechách: v Berouně, v Českých Budějovicích, v Turnově, v Klatovech, v Chrudimi, v Kolíně, v Ústí n. Labem, v Litoměřicích, v Lounech, v Nymburku, v Písku, v Plzni, v Ústí Sezimově (Starý Tábor), v Pardubicích, v Hradci Králové (již druhý), ve Zvole u Jaroměře.— O všech nejsou známa podrobnější data, ale je jisto, že kolem r. 1300 byly již všechny. Pro rozhárané poměry na Moravě se nemohl řád tak blahodárně rozšířit.— Vznikly do konce 13. století jen dva nové, a to: v Uh. Brodě a

v Šumperku. Na Slovensku : v Bystrici, v Komárně, v Berehově ; kláštery v Kremnici, ve Vel. Šariši, ve Spiši asi zanikly za vpádu Tatarů, neboť o těchto třech posledních se zachovaly jen velmi nejisté zprávy. — Slovenské kláštery byly tehdy pod správou provincie uherské. Ženské kláštery byly do konce 13. století v Praze (dva), v Hradci Králové, v Plzni, v Žalužicích, v Olomouci, v Brně (dva). — Počet českých a moravských klášterů stačil k utvoření samostatné provincie.

Bylo pro polského provinciála velmi těžkým a namáhavým úkolem navštěvovati kláštery mezi budějovickým a plzeňským na západě, kyjevským v Rusku na východě, gdanským na severu u Baltického moře — proto všeobecný řádový sněm, t. zv. generální kapitula, r. 1298 uznal za nutné rozdělení polskou provincii, kteréžto usnesení potvrdil sněm z r. 1300. Až na generální kapitule v Kolíně nad Rýnem r. 1301 bylo konečně rozdělení provedeno a počala existovati českomoravská provincie „Bohemiae“. — Nová provincie nevynikala jen počtem klášterů, nýbrž i počtem vzdělaných a svatých členů.

Roku 1257 po uklidnění poměrů a zmatků způsobených vpádem Tatarů a j. visitoval českomoravské kláštery bl. Albert Veliký v zastoupení generála Humberta Římského. — I polští provinciálové byli voleni z českých bratří ; zmínky zasluhuje provinciál z r. 1279 br. Zdislav, lektor z Hradce Králové.

Bratří byli rovněž váženi u českého královského dvora ; již r. 1269 byl bratr Zachariáš zpovědníkem královny Kunhuty ; 1286 byl br. Martin zpovědníkem krále Václava II. ; o královně Kunhutě je mínění, že byla sestrou III. řádu sv. Dominika.

Hojné jsou zmínky o lektorech (doktorech) v českých klášteřích ; to dokazuje, že věda v našich klášteřích kvetla. Jako spisovatelé prosluli br. Jeronym

Moravský, jenž kolem roku 1250 napsal v Paříži (za svých studií) spis o hudbě; v Opavě žil bratr Martin Polák (Polonus), jenž se proslavil svou „Kronikou“. Byl penitenciářem a kaplanem papežů od Klementa IV. až po Mikuláše III., který ho jmenoval arcibiskupem hnězdenským. Zemřel však na cestě z Říma do své diecése v Boloni v klášteře svého řádu.

Po zřízení samostatné provincie se počet klášterů již nezvětšil, ale zato byla veškerá péče věnována posílení a upevnění vnitřnímu.

Nejslavnější dobou v dějinách české provincie je 14. a 15. století. — Podstata slávy se v obou stoletích liší: 14. století jest dobou klidné záře, jest to století práce apoštolů a učenců, kdežto 15. století je dobou mučedníků.

V české provincii bylo již od jejího počátku a snad již od dob sv. Hyacinta v některém klášteře nižší řádové bohovědné studium. Podle všeho bylo u sv. Klementa v Praze. R. 1347 bylo usneseno na generální kapitule v Boloni, že se zřizuje v Praze u sv. Klimenta vysoké řádové učiliště „studium generale“. — Toto studium bylo základem pro zřízení pražské university Karlem IV. roku 1348. Jeho profesori byli také prvními profesory na Karlově universitě.

V užší styk s řádem Kazatelů vstoupil Karel IV., když byl za generála řádu zvolen r. 1352 Karlův přítel učený Šimon z Langres. — Karel ho pozval na svou korunovaci v Římě roku 1355. Šimon pak provázел Karla na zpáteční cestě do Prahy. Nejslavnějším z té doby je rok 1359, kdy se konal v Praze všeobecný řádový sněm. Do jisté míry byl to hold řádu osobě Karla IV., ale ještě více uznání vynikajícího postavení české provincie. Všichni bratři, zástupci ze všech provincií, jichž se do Prahy sjelo na tisíc, byli hosty císařovými.

Poměr mezi universitou a vysokou řádovou ško-

lou byl přátelský. — Na universitě téměř všichni profesori, nejen řádoví, přednášeli učení sv. Tomáše Akv. Až v posledních dvou desetiletích 14. století se mezi nedominikánskými profesory šířilo bludné učení Viklifovo. Z řádových učenců dlužno v té době připomenouti aspoň, jménem neznámého, překladatele „Legendy zlaté“, již napsal dominikán, arcibiskup Jakub de Voragine, — do češtiny na rozkaz Karla IV. Podepsal se jako „Predikátorového zákona kněz nehodný“ a přidal k ní životopisy českých světců. Světoznámý byl dominikánský reformátor, pražský universitní profesor, Mistr Mikuláš Biceps, jenž svým samostatným dílem „Výklad sentencí Petra Lombarda“ je až dosud nejlepším českým theologem. — Studoval v Oxfordě. Je první v Čechách, jenž polemisoval s Viklifem a upozorňoval na jeho revoluční názory. — Sám Hus ho nazval r. 1409: „disputátorem veleduvtipným“. Arcibiskup Jan z Jenšteina ho nazývá „mužem velké nábožnosti a bystrého ducha, vynikajícím vědomostmi a ctnostmi všestrannými“.

Za pobytu řádového generála blahosl. Rajmunda z Kapuy v Praze roku 1383—84 byla řádu přiznána taková práva na pražské universitě, jako měl řád na universitě v Paříži.

Přátelský styk s universitou přestal sám sebou, čím více rostlo hnutí Husovo mezi profesory. — Blížila se hrdinná doba české provincie v 15. století. Husité věnovali zvláštní pozornost dominikánům, kteří statečně potírali Husovo bludné učení naukou sv. Tomáše Akv. Husité nemohli zapomenout, že Hus byl v Kostnici vězněn u dominikánů. — Proto, kde mohli bratry Kazatele dopadnout, zacházeli s nimi velmi krutě, jako se svými nejnebezpečnějšími nepřáteli. Dějiny praví: „Naráželi je na koly, rdousili, pálili na hranicích a v sudech naplněných smolou.“

O všech umučených dominikánech čteme, že „byli

přesvatého života a horlivě kázali proti sektě husitské.“ — P. Hyacint Styxa (zemřel 1760), dějepisec české provincie dominikánské, praví: „Archiv naší provincie dosvědčuje, že počet jejich převyšuje tři sta osob. Zajisté pěkný oddíl kazatelského vojska, kterým naše Čechy rozmnožily a ozdobily bělostnou nebeskou armádu mučedníků. „Tito, kteří jsou opásáni bílými opasky, kdo jsou a odkud přišli?“ Vždyť posvátný jejich šat obílený v Krvi Beránkově a sdružený s bělostí dominikánskou za ně odpovídá. — Slavní zajisté mučedníci Boží, kteří prolivše svou krev jako skuteční následovníci utrpení Kristova, byli mu na zemi připodobnění smrti, aby za to byli opásáni nesmrtelným věncem a aby s ním slavně triumfovali na nebesích.“

Dá Bůh, že tito mučedníci budou ke cti Boha a církve, na povzbuzení nynějších i budoucích členů řádu a všech věřících, povýšení na oltář. Tito naši mučedníci stačí na potlačení nesprávného a ufnukaného velebení „humánního“ cítění a svatozáře, jíž nepřátelští spisovatelé odívají barbarské kacíře, — stačí, aby zapověděli komukoliv vytýkati katolické církvi a hlavně inkvisici bratří Kazatelů (v Čechách byl zřízen první inkvisiční tribunál u sv. Klimenta r. 1311) — jedinou kapku krve!

Doba husitská je pro českou provincii nejslavnější, ale též nejsmutnější, neboť v Čechách byly všechny dominikánské kláštery (20) zničeny až na jediný budějovický. Těžiště provincie přeloženo na Moravu, kde byl husity zničen jen klášter v Uher. Brodě. — V ostatních moravských klášteřích našli útočiště též někteří bratři z Čech. — Ze zničených klášterů první povstal plzeňský, pak pražský, dále litoměřický a jablonský. — Na tomto počtu klášterů zůstalo až do roku 1569.

Bratři byli sice slabší počtem, ale jejich význam

se nezmenšil. To dokazují papežské výsady a důležitá posláná, jež papežové v 15. a 16. stol. svěřovali dominikánům.

Po překonání husitství povstal dominikánům nový nepřítel v protestantismu a o něco později josefinismu. — Roku 1519 nařídil generál Garcias de Loaysa českým dominikánům, aby kázali proti bludům Luterovým. Zdá se, že na Moravě byli dominikáni pro stoupence Luterovy daleko nebezpečnější než jinde, neboť jim v zuřivosti zničili kláštery ve Znojmě a v Šumperku. Od protestantů velmi trpěli též dominikáni na Slovensku a hlavně v Košicích, kde tekla též krev dominikánská.

Na začátku 18. stol. měli dominikáni v Čechách 12 klášterů: v Praze dva, v Litoměřicích, v Jablonném, v Budějovicích, v Plzni, v Chebu, v Nymburku, v Klatovech, v Ústí n. Lab., v Písku a vikariát v Nových Dvorech. Na Moravě měli již 7 klášterů; v Olomouci, v Brně, ve Znojmě, v Jihlavě, v Šumperku, v Uherském Brodě a od roku 1682 vikariát v Boskovicích. — Všechny kláštery byly četně obsazeny horlivými řeholníky. — Studium v Praze a v Brně kvetlo. Dominikáni přednášeli též v Praze na universitě a pilně spisovali. — Roku 1706 byla provincie rozšířena o 9 klášterů slezských, totiž: ve Vratislavi, Svídnici, Opolí, Boleslavi, Ratiboři, Hlohově, Opavě, Těšíně, Frankštejně. Zdálo se, že se česká provincie dominikánská zastkví v bývalé své slávě, zvítězivši nad husitstvím i protestanstvím.

Tento slibný počátek nového rozkvětu byl záhy udušen Josefem II. — Nejdříve zamezil téměř přijímání noviců — dorostu a pak snadno zrušil dvě třetiny klášterů dominikánských, jako též jiných řádů. V Čechách zůstaly bratřím Kazatelům tyto kláštery: v Praze, v Litoměřicích, v Ústí nad Labem a v Chebu. — Na Moravě: v Olomouci, ve Znojmě

a v Uherském Brodě. — Na Slovensku v Košicích.

Význam řádu byl ohrožen omezením apoštolské činnosti na zdi klášterní. Zakázán byl styk české provincie s ústředím řádu — s generálem. Tímto činem dostal řeholní život smrtelnou ránu a jen zvláštní ochraně Boží a přímluvě sv. Dominika a sv. Hyacinta, kteří bděli nad svým dílem, má co děkovati, že nezahynula. — Ba, že po umírání, půl století trvajícím, měla ještě tolik životné krve, aby ji mohla obětovati k záchraně sousední provincie rakousko-uherské. — Z této doby nutno připomenouti velikého buditele, dominikána, P. Aleše Pařízka (1748—1822), jenž vynikl jako vychovatel a spisovatel. Napsal velkou řadu spisů česky. Vynikal bezúhonností života a horlivostí apoštolskou. Rovněž písecký převor, dvojnásobný doktor, P. Kajetán Růžička (zemřel 1799) patří do řady kněžských buditelů — bohužel zapomenutých.

Po uplynutí více než půl století mohlo ústředí řádu opět účinně zasáhnouti do života provincie. Generál P. Vincenc Jandel visitoval v květnu 1856 rakouskouherskou provincii i českou a 2. srpna vydal dekret tohoto znění: „Majíce zřetel na příliš malý počet řeholníků, patřících k nynější naší provincii rakousko-uherské, po důkladné úvaze jsme usoudili přivtělit ji zatím k provincii českomoravské. — Proto ustanovujeme, aby po uplynutí čtyřletí nynějšího P. provinciála, provincie rakouskouherská byla přivtělena a *sjednocena s provincií českou* a přešla pod plnou a bezprostřední pravomoc vdp. P. provinciála *českého*, podle toho ji od nynějška pro tehdy podřizujeme jeho moci a ji prohlašujeme za přivtělenou, spojenou a podřízenou.“

Takto rozšířená česká provincie dominikánská dostala nové jméno — „Provincia Imperii — provincie říšská“. — Prvním provinciálem byl český provinciál P. Teofil Matějka. — Byl to znamenitý řeholník, čehož

důkazem je to, že byl provinciálem 24 let (1850-1874), — z toho 17 let jako provinciál „říšský“. Zároveň je podřízení rakouskouherské provincie provincii české důkazem duchovní zdatnosti české provincie i po překonání takových nesnází za josefinismu . . ., i když tím ztratila později na čas vlivem politických událostí svou samostatnost.

Když horlivou prací českých dominikánů rakouskouherská provincie zesílila, snažili se čeští dominikáni dosíci opět své samostatnosti. — Již roku 1900 pokoušeli se v Praze shromážďení bratří dosíci toho od generála Ondřeje Frühwirtha, ale marně. — Roku 1904 předložiti svou žádost generální kapitule ve Viterbo. Tento všeobecný řádový sněm po čilé debatě rozhodl svěřiti vyřízení této záležitosti právě zvolenému generálu Hyacintovi Cormierovi, — „aby co nejdříve ty kraje navštívil a pak učinil, jak v Pánu uzná za prospěšné“.

P. generál Cormier ihned téhož roku 1904 visitoval celou provincii „říšskou“ a hlavně české kláštery. Výsledek visitace byl velmi příznivý. Po návratu do Říma žádal o souhlas sv. Stolicе ke znovuzřízení české provincie. Když jej dostal, tu 14. září 1905 slavným způsobem obnovil českou provincii: „Mocí tohoto listu a našeho úřadu — provincie: českou a rakouskouherskou znova osamostatňujeme a je za obnovené prohlašujeme se všemi právy a výsadami, jichž užívají všechny řádně ustanovené provincie a se všemi, jichž jednotlivě a zvláště užívaly, dřív než byly spojeny v jednu pod jménem provincie „říšské“. — Prohlašujeme dále, že mezi řádovými provinciemi budou míti totéž místo, tytéž statky, konventy a hranice, které měly před rokem 1856.“

Téhož roku bylo obnoveno též samostatné řádové bohovědné učiliště české provincie v Olomouci.

Svatý Hyacint, Slovan, položil základ k české pro-

vincii a téměř po sedmi stoletích ji řízením Prozřetelnosti osamostatňuje, obnovuje — Hyacint Cormier, Francouz, ale rovněž světec a pro svou velikou apoštolskou horlivost důstojný nositel jména svatého Hyacinta. Prvním provinciálem se stal P. V. Bubeník.

Obnovená česká provincie záhy ukázala, že chce a umí pokračovati v duchu svých slavných dějin, že v službě Bohu hledá spásu duší. — Na začátku byl počet konventů týž, jako před utvořením provincie „říšské“ (7) a v těchže městech. Již roku 1910 byl posvěcen nový kostel a klášter P. Marie Růžencové v Plzni, který založil pražský konvent. — Tím řád získal jedno místo posvěcené slavnou činností svých bratří v dobách minulých.

R. 1920 visitoval českou provincii generál Theissling a s jeho schválením byl téhož roku zřízen při pražském klášteře ústav pro výchovu studentů, kteří chtějí býti dominikány. Tento ústav, v němž je nyní 32 chovanců, se jmenuje „Juvenát“ nebo „Apoštolská škola“. Studenti jsou seznamováni s duchem a dějinami řádu a po ukončení gymnasijských studií na arcibisk. gymnasiu v Bubenči vstupují do noviciátu v Olomouci.

Olomoucký klášter se v poválečném 10letí vyvinul na ohnisko a středisko dominikánského života u nás. Mladí řeholníci vyrůstají u jeho zdrojů: liturgie a studia.

Počet noviců utěšeně stoupá, jednak příchodem odchovanců z juvenátu, jednak příchodem studentů ze světa, jichž se nyní po překonání popřevratové náboženské štvance a lhostejnosti hlásí do řádu stále víc.

O úrovni a jakosti studia na samostatném bohovědném učilišti olomouckém řádu dominikánského nejlepší vysvědčení dávají dvě revue: asketicko-mystická „Na hlubinu“ (zal. roku 1926) pro pěstění duchovní-

ho života u naší inteligence; „Filosofická revue“ (zal. roku 1928), jejíž obsah udává samo jméno; jejím cílem je učiniti nauku sv. Tomáše Akv. a tím celý filosofický systém katolické církve přístupnou českým duchům hledajícím jasnost v oněch tak důležitých a u nás zanedbávaných dosud otázkách. — První řídí olomoucký řádový profesor dr. Silvestr Braito, druhou prof. dr. Metod Habáň. — Při revui „Na hlubinu“ je též knižní edice „Krystal“, která vydává klasická díla pro duchovní život a při „Filosofické revui“ též „Filosofická knihovna“ pro vydávání filosofických spisů, hlavně tomistických.

Nový podnik, který uvítala celá česká veřejnost s překvapením a radostí — k němuž se olomoučtí dominikáni odvážili — jest úplné vydání největšího díla sv. Tomáše Akv. a tím též nejvýznamnějšího díla křesťanské theologie a filosofie — „Summy theologicke“ v jazyku českém. — Při překládání jest účasten též náš největší žijící český básník a spisovatel dr. Jaroslav Durych. — Vydání celého obrovského díla bude skončeno ve 3 letech. — Význam českého vydání „Summy theologicke“ jest nesmírný, jako nesmírný je význam onoho díla pro celé křesťanství.

Po převratě přibyl české provincii slavný, několikrát již zmíněný konvent v Košicích, který do té doby byl pod správou provincie rakousko-uherské.

Klášter tento býval velmi rozsáhlý. Ve středověku v něm žilo až na tři sta řeholníků, neboť byl misijním střediskem pro celé naše Slovensko. — Nyní je v něm 9 řeholníků. — Dá Bůh, že se vzrůstem slovenského dorostu, jehož je — díky Bohu — stále víc, stane se košický klášter opět misijním ohniskem pro celé Slovensko, ba bude možno vyhověti prosbám lidu i kněžstva a založiti nové kláštery dominikánské v různých krajích na Slovensku.

Roku 1922 získala provincie nový klášter v Tře-

boni v jižních Čechách. Tím dosáhl počet dominikánských klášterů v československé provincii čísla 10. — Bratří vyvíjejí všude požehnanou činnost. — Aby však mohli bratří Kazatelé působit pro duševní blaho a štěstí naší vlasti ještě účinněji, jest nutno, aby pochopení pro řád a jeho poslání u nás stále víc a více rostlo.

Ačkoliv od svého obnovení (r. 1905) česká dominikánská provincie neměla mnoho členů, přece velikost práce, kterou vykonala, překvapuje každého, kdo se pozorněji zadívá na její činnost. — Do října 1931 vykonali čeští dominikáni na 500 misií nepočítaje v to daleko větší počet triduí a jiných výpomocí, exercicií pro různé stavy a spolky atd. Kromě toho mívají v různých městech cykly kázání postních, májových, říjnových. — Ředitelem dominikánských českých misií jest vdp. exprovinciál P. Odilo Pospíšil, převor v Praze. — Misijní činnost českých dominikánů nezůstávala omezena hranicemi provincie. Čeští dominikáni působili až d'lo světové války v Rusku v Petrohradě a j. Byli to P. Tomáš Wollinger, P. Metod Macháček (zemřel r. 1909), P. Petr Žáček, který dosud jako apoštolský misionář působí na hranicích ruských v Polsku. — Dá Bůh, že česká provincie své ruské misie bude moci brzy obnovit.

Spisovatelská činnost českých dominikánů za naší doby je všeobecně známa a v ničem si nežadá velikostí a významem jejich činnosti apoštolské slovem živým. — Není ani jinak možno, neboť podle ducha řádu je spisovatelská činnost bratří Kazatelů pouze jinou formou apoštolátu. K již jmenované činnosti vydavatelské nutno ještě přidati, že pražský klášter vydává již 46 let výborný lidový náboženský časopis „Růže dominikánská“, jenž má veliké zásluhy o povznesení zbožnosti u nás. Přináší též zprávy o činnosti řádu v celém světě.

Pochopení pro unionistickou práci ukázala česká provincie tím, že první ze všech řádů vydala roku 1930 knížku o řádě dominikánském v jazyku ruském, která vzbudila mezi ruskou emigrací živý zájem a též mezi našimi podkarpatskými Rusy. — V přítomné době jest člen české provincie na studiích v Římě na papežské vysoké škole pro vědy východní, aby se mohl věnovati práci unionistické. — Je vidět, že česká provincie chápe své veliké poslání, které jí bylo Boží Prozřetelností určeno, a snaží se je co nejvíce uskutečnit.

Dominikán P. Vilém Schlössinger jest ředitelem německého svazu Charity pro celé Československo již od roku 1922 a přivedl onen svaz k velkému rozkvětu. — Jest redaktorem dvou německých časopisů „Caritas“ pro dospělé a „Die kleine Caritas“ pro děti. — Je to jeho původní myšlenka již od dětství v dětech živit myšlenku křesťanské lásky a dobročinnosti. — Tímto by byl obraz o činnosti české provincie dominikánské dokončen.

Kolik událostí prožila česká dominikánská provincie za sedm století zároveň s naší vlastí! — Čeští dominikáni vždy věrně pracovali ku povznesení našeho národa, byli pravými apoštoly, byli věrnými strážci nejdražšího pokladu, který dali našemu národu sv. Cyril a Metoděj, za který umřela sv. Ludmila a sv. Václav, sv. Jan Nepomucký, bl. Jan Sarkander — svaté víry. — Za tento nejdražší náš poklad, zdroj štěstí našeho národa, dovedli dominikáni v Čechách umírat v bouřích husitských, dovedli ho hájit a proň trpět za protestantismu a budou věrně při národě stát, až dokud bude žít — na věky. — Čekají snad boje náš národ, čekají snad boje církve v našem národě, ale dominikáni s odvahou hledí do budoucna,

oni se nelekají — necouvnou; půjdou věrně za svým cílem — hlásání pravdy Ježíše Krista, jenž sám je Cesta, Pravda a Život též našeho národa.

POJĎ ZA MNOU!

Veliký sv. Dominik založil řád bratří Kazatelů jedině proto, aby vyplnil slovo Kristovo: „Pojď za mnou!“ — Rozdej, opusť vše, co máš, opusť i co jsi a v poslušnosti, chudobě a čistotě mne následuj. — Následuj mne, ale ne snad jen trpně, ale činností, která byla mně vlastní. — Já jsem přišel hledat a spasit, co zahynulo, a proto jsem dal rozkaz: „Jděte do celého světa, kaďte evangelium celému stvoření . . .“ — Nástroji spásy v ruce Kristově jsou bratří Kazatelé. — „Maličtí žádají chleba, není však, kdo by ho lámal jim!“ (Pláč 4, 4). Volá Jeremiáš k dnešnímu studentstvu. — Tolik duší lační po slově Božím a hlasatelů se stále nedostává. — Modleme se, aby Pán poslal dělníky na svou vinici. — Koho volá, staň se rád dělníkem podobným Tomu, jenž neměl, kam hlavy skloniti k odpočinku.

DOMINIKÁNSKÝ ADRESÁŘ

Provinciál československé provincie *P. Václav M. Bubeník*. Sídli Praha I., Husova tř. 8.

Bohovědné učiliště řádu dominikánského: Olomouc, Slovenská 14.

Noviciát řádu dominikánského: Olomouc, Slovenská 14.

Dominikánský juvenát čili „Apoštolská škola“: Praha I., Husova tř. 8.

Redakce revue „Na hlubinu“, redakce „Filosofické revue“, „Pán přichází“, edice „Krystal“ „Filosofická knihovna“: Olomouc, Slovenská 14.

Redakce časopisu „Růže dominikánská“: Praha I., Husova tř. 8.

Dominikánské kláštery (konventy):

Čechy: 1. Praha I., Husova tř. 8.

2. Litoměřice, Dominikánské nám. 1.

3. Cheb, Steingasse 5.

4. Ústí n. L., Burgstadtl 4.

5. Plzeň V., Jiráskovo 27.

6. Třeboň I., 142.

Morava: 7. Olomouc, Slovenská 14.

8. Znojmo, Horní Česká 1.

9. Uherský Brod, Mariánské nám. 61.

Slovensko: 10. Košice, Mäsiarská 6.

OBSAH

Úvod	7
----------------	---

I. VELKÁ IDEA

1. Založení řádu	9
2. Cíl řádu	11
3. Řeholní sliby a cíl řádu	12
4. Hlavní prostředky k dosažení cíle řádu . .	14
5. Charakter dominikánského apoštolátu . .	18
6. Organisace a život v řádě	19

II. OZVĚNA DĚJIN

1. Všeobecné dějiny řádu	25
2. Vědecký apoštolát a význam tomismu . .	30
3. Význam řádu pro různé vědy a umění . .	36
4. Misie	39
5. Vztah řádu k jiným řeholním družinám .	43
6. Řád a naše doba	44
7. Dominikáni v Československu	50
Pojď za mnou!	69
Dominikánský adresář	70

ŘÁD BRATRŮ KAZATELŮ

čili

DOMINIKÁNŮ

napsal

P. Jeronym M. Jurák O. P.

Vydáno nákladem vlastním

v komisi

u edice „Krytal“ Olomouc, Slovenská 14.

ABY DUCH KRISTŮV

STÁLE VÍCE NÁS PRONIKAL

vytiskly

Lidové závody tiskařské

a nakladatelské, sp. s r. o.

v Olomouci

Tentýž autor vydal:

„Náš apoštol sv. Hyacint“, str. 208, v Praze 1930

„Orden bratjev Propovědnikov“ (rusky), str. 60, Vilno 1930.

„Tajemství ženských klášterů středověkých“,

str. 88, Prakšice 1931.

„Čeští dominikáni“, str. 32, Hlučín 1932.